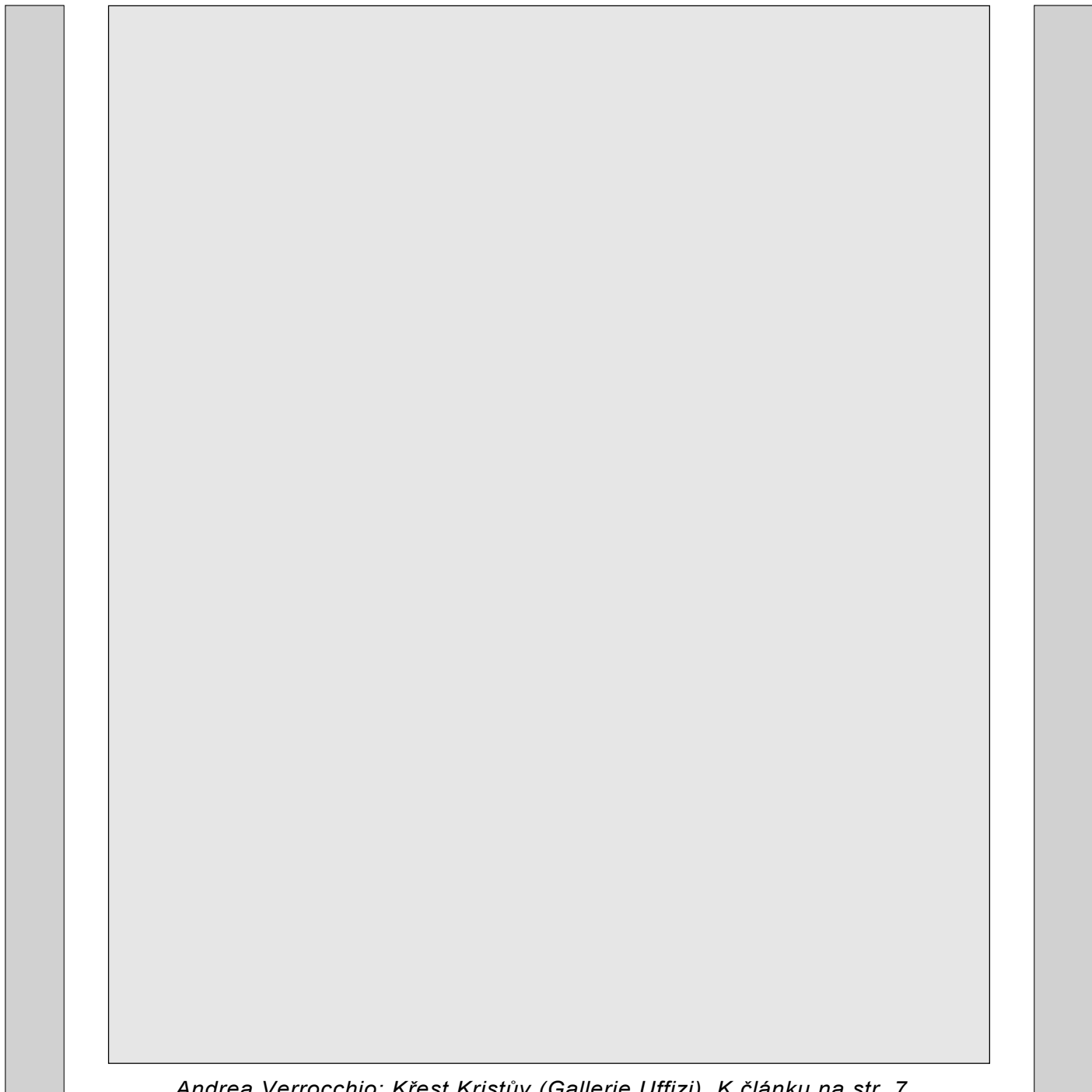


2. ČÍSLO / III. ROČNÍK

4,- Kč

8. LEDEN 1995

---



*Andrea Verrocchio: Křest Kristův (Gallerie Uffizi). K článku na str. 7.*

## „ZDROJ VÁNOČNÍ RADOSTI“

## 1. Milovaní bratři a sestry!

Za několik málo dní budeme slavít Narození Páně. Všichni se na ně co nejlépe připravujeme, aby Boží Syn našel v našich srdcích *pohostinné a ochotné prostředí*. Jak velké tajemství budeme znovu prožívat o svaté noci. Nyní na sklonku adventu liturgie zdůrazňuje **očekávání všeho tvorstva**. Jakoby cítilo, že má přijít ten, kdo znovu nastolí prvotní soulad, poškozený Adamovým odmítnutím. Očekává toho, kdo je opět přivede k plné jednotě se Stvořitelem. Jak připomíná apoštol sv. Pavel, *Vtělené slovo zase uvádí pořádek do všeho na zemi i na nebi*.

Vánoce, teď už blízké, jsou svátkem stvoření, především však člověka. Ten, kdo má přijít, je *Vykupitel člověka*, jenž „právě zjevením tajemství Otce a jeho lásky plně odhaluje člověka člověku samému a dává mu poznat vznešenost jeho povolání“. Tím že přijímá podobu člověka, který odmítl důvěrné soužití s Bohem, Ježíš Kristus opět uzdravuje a vykupuje celé lidstvo a vrací mu podobu a přátelství s Bohem porušené hříchem. Ježíš přichází na svět, „aby všichni lidé měli život a měli ho v hojnosti“.

2. Ovzduší kolem betlémské události je vždy **plné radosti, světla a lásky**. V těchto dnech se právem silněji cítí vybidka k dobrotě a míru, abychom zanechali zlo a obrátili se k dobru.

CO OPRAVDU HLEDÁ VĚŘÍCÍ ČLOVĚK V PROSTÍČKÝCH JESLÍCH, U NICHŽ BDÍ SV. JOSEF, MARIA A VŠECHNO STVOŘENÍ? Člověk hledá Boha, poněvadž si uvědomuje, že i Bůh hledá jeho. Lidské srdce touží po setkání s Bohem, aby si v něm odpočinulo. Připomínal to sv. Augustin, když zdůraznil, že *Bůh nás stvořil pro sebe a že naše srdce je neklidné, dokud ho nenalezne a nespočine v něm*.

Vykupitel, věčné slovo „plné milosti a pravdy, když přichází na zem, zve lidstvo na hostinu svého světla a tomu, kdo ho přijímá zjevuje svou slávu, „slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn“.

**Jsme Boží děti!** V Listu dětem jsem napsal, že *„Bůh chce, abychom se všichni stali Božími dětmi pomocí jeho milosti. V tom spočívá skutečný zdroj vánoční radosti“*. Je třeba se radovat „z tohoto evangelia o Božím synovství“.

Pokaždé, když slavíme vánoce, zvěstujeme tento podivuhodný zážitek: Boží slovo, v němž je život, se stává tělem a přichází přebývat mezi námi. Můžeme tak rozjímat o slávě jednorozeného Božího Syna, světla pravdy. **K setkání s ním je povolán každý člověk, CHCE-LI BÝT schopen rozeznat dobré od zlého, to, co ho vede k životu a to, co ho odevzdává smrti**. Vánoce jsou tedy svátkem světla, protože světlo Boží tváře vyzařuje v celé své kráse z tváře Ježíše Krista, jenž se vtělil v Betlémě.

II. vat. koncil připomíná, že „skutečné tajemství člověka se plně vyjasňuje jen v tajemství vtěleného Slova. Boží dítě se nám odevzdává jako „světlo národů“, aby všichni mohli poznat pravdu, kterou je ono samo. Tím se dovršuje i stesk po ryzím smyslu života a dostává se spolehlivého základu naději přebývajícím v lidském srdci“.

3. Vánoce nejsou jen svátkem Boha, jenž se stává člověkem. Jsou i *svátkem rodiny a života*. „Narodí se nám dítě, bude nám dán syn.“ Boží syn svým sestoupením mezi lidi staví do popředí **plný smysl každého lidského narození**.

Každé na svět přicházející dítě přináší s sebou radost: radost především svým rodičům a pak i rodině a všemu lidstvu. Zanedlouho skončí Mezinárodní rok rodiny, který jsme si připomínali po celý rok 1994. Různé jeho projevy byly též příležitostmi k prohloubení tzv. „evangelia rodiny“ a k zdůraznění problémů, před něž jsou dnes postaveny rodiny na celém světě.

Chtěl bych **ještě jednou poděkovat Bohu za to, že si přál, aby se narodil ve svaté nazaretské rodině**. Zároveň však, právě před jesličkami, jež poskytují našemu rozjímání obraz rodícího se života, *citíme i živé přání znovu důrazně potvrdit, že rodina, každá rodina je povolána, aby s stala slavností a svatyní života*. V tom spočívá hlavní povolání rodiny: **darovat a pěstovat s láskou a respektem život každého svého člena**.

Vzhledem k tolika hrozbám a nástrahám proti rodině, jež je základní buňkou církve a společnosti, jsme vyzýváni, abychom si opět uvědomili svou zodpovědnost věřících lidí. VŠICHNI!

Každá rodina bude tedy před

jesličkami silněji cítit výzvu, aby bránila, milovala lidský život a sloužila mu, zvláště je-li slabý a bezbranný.

**Výkupné vtělení Božího Syna je středem víry církve. ...**

4. Milovaní bratři a sestry, chovám naději, že po příkladu Svaté rodiny *každá rodina dokáže stát se školou víry, modlitby, lidskosti a opravdové radosti, že jejím středem bude Bůh spolu se svým zákonem vepsaným do každého srdce a plně zjeveným v Kristu Ježíši, našem Spasiteli. Jen tak bude možno budovat jasnou a všem prospěšnou budoucnost*.

Pán světuje toto poslání každému z nás, vánoce však je světuji zejména rodinám a dětem. Jak jsem napsal ve výše zmíněném Listu dětem, „papež velmi spoléhá na modlitby dětí a žádá je, aby na sebe vzaly i modlitbu za mír. Opravdu, „lásky a svornosti budoují mír, kdežto nenávisť a násilí jej ničí.“

Milovaní bratři a sestry, všem zde přítomným i vašim rodinám vyslovuji co nejpožehnanější vánoční blahopřání. Moje srdečná vzpomínka platí zejména nemocným a trpícím i těm, kdo z jakékoliv příčiny budou nuceni strávit vánoce daleko od domova. Papež jim stojí po boku svou modlitbou a láskou.

**POZDRAV 28 ŽÁKŮM, KTERÍ  
STUDUJÍ LATINU  
NA ŠVÉDSKÉM GYMNAZIU  
FALKING:**

Drazí chlapci, Bůh vás miluje. To vám chci říci na závěr Roku rodiny a před nastávajícími Vánoce, protože to jsou nejvíce vaše svátky. Aby byly radostné a vyrovnané přeji i vašim rodičům, bratřím, sestrám a všem rodinným příslušníkům, hlavně abyste zakoušeli lásku. Drazí chlapci, tak se láska rozšíří i do celé vaší společnosti a skrze vás dokonce do celého světa. To vše doprovází naše pročitěné modlitby k Božímu dítěti, spolu s naším apoštolským požehnáním.

Radio Vaticana 21. prosince 1994  
(zvýraznění textu red. Světla)

**V dnešním čísle najdete mimořádnou přílohu: dopis Svatého otce Jana Pavla II. dětem. Těm Vaším ratolestem, které tomu ještě dobře nerozumí, to přetlumočte Vy, rodičové.**  
J. V.

## MYŠLENKA NA NEDĚLI

### NEDĚLE VÍRY

Dnešní neděli bychom mohli nazvat nedělí víry. Když posloucháme vyprávění sv. Lukáše o křtu Páně, měli bychom myslet i na vlastní křest. A to asi neděláme!

Přijali jsme křest jako nemluvnata. Pokud vzpomínáme na strach před první sv. zpovědí, na slavnost prvního sv. přijímání, biřmování, svatby, nevíme nic o dnu, kdy jsme byli pokřtěni. Proto bychom měli prožívat křest vlastních dětí nebo když jsme účastníky křtu nemluvnat ve mši svaté nebo při odpolední křestní pobožnosti. Křest je totiž povoláním k víře a tím ke spáse.

V domě Korneliově - jak jsme slyšeli ve druhém čtení - (řící něco málo, co tomu předcházelo) apoštol Petr zjišťuje, že křesťanství není jen izraelskou věcí. „Teď opravdu chápu, že Bůh nikomu nestrání, ale v každém národě že je mu milý ten, kdo se ho bojí a koná, co je správné.“ Krásná jsou slova proroka Izaiáše z prvního čtení: „*Já, Hospodin, jsem tě povolal s láskou.*“ Nedomnívejme se, že o našem křtu rozhodovali jen rodiče.

Vzpomeňme moderní světky, bl. karmelitky, filozofky *Dr. Edity Steinové*. Pocházela z ortodoxní židovské rodiny, jako filozofka se přiklonila k ateismu, aby nakonec našla své štěstí ve víře v Ježíše Krista. Její matka velmi bolestně nesla křest milované dcery...

*Křest je nezasloužená milost a je povoláním k víře!* A takové milosti se dostalo nezaslouženě i nám. Kromě milosti je zde i rozhodnutí rodičů dát, nebo nedát dítě pokřtít. Kolik je v takovém rozhodnutí opravdové víry a kolik pouhé tradice či nátlak dědečků? A zase je si třeba připomenout, že **kde není zaručena křesťanská výchova, tam je ovoce křtu ohroženo.** Vždyť úvodní otázka křestního obřadu je: Chcete, aby vaše dítě bylo pokřtěno. Tím na sebe berete povinnost, že ho vychováte ve víře v Pána Ježíše, že ho budete učit milovat Boha a bližního, jak nám to Pán Ježíš přikázal. Jste si této povinnosti vědomi?

Kde výchova není zaručena, tam dítě vyrostne v náboženské nevědomosti a jaký je rozdíl mezi pohanem pokřtěným a nepokřtěným?

Rekl Pán Ježíš: „Kdo uvěří a po-

křtěn bude, spasen bude. Kdo však neuvěří, bude zavržen“ (Mk 16,16). **Ke spáse se tedy vyžaduje víra a křest.**

Rovněž na kmotry klade kněz otázku: „A vy chcete být kmotrem? Jste připraven rodičům pomáhat?“

V čem pomáhat? Ve výchově ve víře! *Když však kmotři jsou vlažní, jak mohou ovlivňovat náboženskou výchovu?*

Dlouhodobě se připravujeme na tisícileté výročí smrti sv. Vojtěcha, biskupa, mučedníka, apoštola. V touze získávat Kristu duše neváhal obětovat vlastní život.

Víra začíná svátostí nejdůležitější, sv. křtem. Prohlubujeme v sobě každodenně víru čtením a rozjímáním Písma sv. společnou rodinnou modlitbou, svátostmi.

Pamatujme, že jsme byli povoláni k víře, pamatujme na závazky plynoucí z této svátosti ve výchově dětí. Kéž na konci života může každý z nás opakovat se sv. Pavlem:

„MILOSTÍ BOŽÍ JSEM TO, CO JSEM A MILOST JEHO KE MNĚ NEBYLA MARNÁ“ (1Kor 15,10).

Miloslav Klisz

## VÁNOČNÍ MŠE V BETLÉMĚ

Vánoční mši svatou slavili čeští poutníci letošního roku v jeskyni na poli pastýřů již v neděli 27. listopadu. Toho dne tam totiž dorazila skupina 50 účastníků pouti do Svaté země a na horu Sinaj, kterou pořádala Česká televize. Pole pastýřů mají ve správě františkáni, a mše svatá, kterou tam koncelebrovali čtyři kněží výpravy, byla neobyčejně krásná. Jeskyně je rozlehlá a v jejím stropě jsou vytesány výklenky v podobě hvězd a v nich umístěna světla. Pole pastýřů je místem, kde poprvé zazněl chvalozpěv „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!“ Sakristie tohoto podzemního kostela je půvabná. Ve výklenku ve skále je umyvadlo, v jiném výklenku klekátko, jinde zase mešní roucha a kalichy.

Samotné město Betlém je nyní vzdáleno asi 12 km od centra Jeruzaléma a stavebně je s ním spojeno. Je obýváno většinou Araby, kteří jsou z polovice křesťany a z polovice mohamedány. Ve Svaté zemi je nyní neklid a na náměstí v Betlémě nás přivítalo vojenské auto obsazené ozbrojenými izraelskými vojáky, kteří tam hlídkovali. I na jiných místech nás strážili vojáci, třeba v poušti se najednou vynořila jejich auta, která rychle jezdí cestou necestou, nebylo

nám v Betlémě dovoleno jít do obchodů, jen do kostela, také nám nebylo možno jet údolím řeky Jordánu, neboť to bylo nebezpečné. Projeli jsme Jerichem, které je se svým okolím ve správě Palestinců, byla tam jejich zelená vlajka, ale jejich představitel Arafat sídlí v Gaze a v Jerichu byl jen jednou.

V Betlémě je bazilika Narození Páně. Je pětiodní a pochází z velké části ještě z dob císařovny Heleny. Nebyla zničena od Peršanů, neboť spatřili na jejím průčelí obraz svatých tří králů, které podle oblečení považovali za své krajany. V podzemí baziliky je jeskyně s místem narození Páně, které je označeno čtrnáctípou stříbrnou hvězdou. Přečetli jsme si tam evangelium o narození Ježíška a pak vystoupili po schodech do sousedního katolického kostela svaté Kateřiny. Tam měli mši svatou právě arabští poutníci z Afriky a velmi na nás zapůsobilo, že obřad byl pro nás známý, neboť se shodoval s naší bohoslužbou, jen arabskému jazyku jsme nerozuměli.

Pouť do Svaté země v nás zanechala nezapomenutelné dojmy. Kdykoliv se modlím Anděl Páně, vždy si představím to údolí v Nazaretě, kde stojí mohutná bazilika Zvěstování Páně,

při čtení každého evangelia se mi vynoří ta místa děje, která znám. Jesličky, ve kterých ležel Ježíšek, byly podle posledních výzkumů kamenné, bylo to jakési krmítko pro ovečky. Pastýři přinesli Ježíškovi dárky a také my si řekněme, jaký dárek dáme svým bližním. Třeba dobré a vlídné slovo, úsměv, sebeovládnutí v tíživé situaci a podobně. A to bude ta vánoční radost!

P. Antonín Odvárka  
9. prosince 1994

### ÚMYSLY APOŠTOLÁTU MODLITBY

#### LEDEN 1995

#### 1) úmysl všeobecný

##### Víra a kultura.

Aby věřící v současné kultuře dokázali odlišit skutečné a zdánlivé hodnoty.

#### 2) úmysl misijní

##### Misie a katecheze.

Aby katecheze v křesťanských společenstvích měla vždy ráz misijní a ekumenický.

Julius Slowacki  
(1809 - 1849)

## SLOVANSKÝ PAPEŽ

*Uprostřed neshod Pán udeří  
v ohromný zvon;  
to slovanskému papeži  
připraví trůn.*

*Nalezne balzám léčivý  
na každou světa ránu;  
andělé květy zdobí trůn  
pro jeho vládu.*

*On rozdá lásku.  
Sluhové mocnáře dávají zbraň;  
zatímco svátostnou moc on ukáže,  
jakmile vezme svět  
ve svou dlaň.*

*Holubice slova z úst mu vyletí,  
ponese hymnickou zvěst,  
novinu sladkou,  
že duchu už svítí  
a zjevná je jeho čest.*

*Nebe krásné nad ním se otvírá  
v každou světa stranu.  
Na zemi stane a požehná svět  
i lidskou vládu.*

*Národy sbratří hlasem svým  
a v jeho pojetí  
radostně půjdeme za cílem svým  
i za cenu velkých obětí.*

*Svátostná moc mu sílu dá  
i podporu národů pozemskou.  
A moc ta bude duším patrná  
i před smrtí tmou.*

*Tohoto muže uzříte brzy,  
nejprve stín a potom tvář;  
Vyčistí světa rány a hrůzy,  
vyvrhne červy a hady,  
obnoví zář  
slovanský papež!*

Ze sbírky Zlatá réva,  
vyd. Osvětová rada Orla Brno

## Liturgická čtení v týdnu

<b>Neděle</b> 8. ledna svátek křtu Páně	- 1. čt.: Iz 42,1-4.6-7 Ž: 29(28),1a+2.3ac-4.3b+9b-10 odp.: 11b 2. čt.: Sk 10,34-38 Ev.: Lk 3,15-16.21-22
<b>Pondělí</b> 9. ledna ferie	- 1. čt.: Žid 1,1-6 Ž: 96,1+2b.6+7c.9 odp.: srv. 7c Ev.: Mk 1,14-20
<b>Úterý</b> 10. ledna ferie	- 1. čt.: Žid 2,5-12 Ž: 8,2a+5.6-8a.8b-9 odp.: srv. 7 Ev.: Mk 1,21-28
<b>Středa</b> 11. ledna ferie	- 1. čt.: Žid 2,14-18 Ž 104,1-2.3-4.6-7.8-9 odp.: 8a Ev.: Mk 1,29-39
<b>Čtvrtek</b> 12. ledna ferie	- 1. čt.: Žid 3,7-14 Ž 94,6-7.8-9.10-11 odp.: 8 Ev.: Mk 1,40-45
<b>Pátek</b> 13. ledna nez. pam. sv. Hilária	- 1. čt.: Žid 4,1-5.11 Ž 77,3+4bc.6c-7.8 odp.: srv. 7c Ev.: Mk 2,1-12
<b>Sobota</b> 7. ledna sob. pam. Panny Marie	- 1. čt.: Žid 4,12-16 Ž 18,8.9.10.15 odp.: Jan 6,64b Ev.: Mk 2,13-17

## Breviář pro laiky

**Uvedení** NE PO ÚT ST ČT PÁ SO  
**do první modlitby dne** 8. 1. 9. 1. 10. 1. 11. 1. 12. 1. 13. 1. 14. 1.

Antifona	261	826	841	857	873	889	1666
Žalm	783	783	783	783	783	783	783

### Ranní chvály

Hymnus	261	827	842	857	873	889	1666
Antifony	262	828	843	858	874	890	906
Žalmy	813	828	843	858	874	890	906
Kr. čtení a zpěv	262	831	847	861	877	893	1668
Antifona k Zach. kantiku	263	831	847	861	877	894	1669
Prosby	263	831	847	861	878	894	1655
Záv. modlitba	263	832	847	862	878	1277	1656

### Modlitba během dne:

Hymnus	227	832	848	862	879	895	910
Antifony	264	833	848	863	879	895	910
Žalmy	1035	833	849	863	879	895	911
Krátké čtení	264	835	851	865	882	898	913
Záv. modlitba	263	835	851	865	882	898	913

### Nešpory: SO

Hymnus	261	265	837	852	867	883	900	915
Antifony	260	265	838	853	868	884	900	916
Žalmy	230	238	838	853	868	884	901	916
Kr. čtení a zpěv	260	266	840	856	871	887	903	918
Ant. ke kant. P. M.	260	266	840	856	871	887	904	688
Prosby	261	266	841	856	872	888	904	918
Záv. modlitba	263	263	841	857	872	888	1277	689

Kompletář	1238	1242	1247	1250	1254	1257	1260	1238
-----------	------	------	------	------	------	------	------	------

## NĚKOLIK SLOV O ČISTOTĚ

Jedno dnešní módní heslo vyhláší, že pohlaví či pohlavnost už nejsou tabu (přitom se ani neví, že se tak jmenují u primitivních národů zákazy, které mají často své rozumové odůvodnění ve společenském uspořádání apod.); v Americe zase pohlavní čistota přichází do módy... Stydlivost bývá terčem posměchu, propaguje se pohlavní výchova... Mnoho lidí, zejména mladých, má z toho zmatek v hlavě. Co jsou to vůbec ctnosti? A k čemu jsou? V italské televizi probíhá spousta kvízů a na jednom z nich známý uvaděč Mike Bongiorno se marně snažil, aby některý ze tří účastníků uhádl slovo umilná (pokora); ve třech kolech se to nepodařilo, ač chyběla pouze dvě písmena: dnes je to neznámý výraz. V každé dílně jsou různé nástroje, často každý má své místo. Nástroje sdělování jsou pojmy a příslušné slovní výrazy. Kdysi ve studiu teologie se v každé otázce předem vymezoval přesný obsah pojmů a význam výrazů. Jinak se může stát, jak se to děje často v hromadných sdělovacích prostředcích, že v debatách pod tímtož slovem každý rozumí něco jiného. Ještě složitější to je, když některá řeč má pouze jeden a týž výraz pro rozličné pojmy.

### Čistota:

a) Může se tím myslet čistotnost (když jsem byl malý, maminka mě posílala na nákup do řeznictví, kde vládla čistota i čistotnost);

b) někdy namená čisté svědomí, bez hříchu (puritas, purezza, Reinheit, Echtheit): „Blahoslavení čistého srdce“ (Mt 5,8; s. Mt 15,10-20);

c) jindy se tím rozumí čistota v pohlavní oblasti (cudnost, castitas, Keuschheit), a to čistota těch, kdo ještě nevstoupili do manželského stavu, nebo těch, kteří se ho zřekli, čistota manželská, čistota vdovská; o různých druzích této čistoty pojednává nový Katechismus katolické církve pod čísly 2348-2350. Připomeňme jen, že manželská čistota znamená zdrženlivost či sebeovládání ve dvou (srv. Gal 5,23). *Pius XI. o tom vydal 31. prosince 1930 encykliku Casti connubii, která platí i dnes*, citují ji II. vatik. sněm (7 x) i pokoncilové doklady. Manželská čistota znamená nejen manželskou věrnost (necizoložit), ale také vlastnost manželské lásky, která nezachází s druhou osobou jako s předmětem. Pavel VI. v encyklice Humanae vitae (25. 7. 1968) 29. vybízí manžely k sebeovládání.

### Stud:

Také v tomto ohledu je čeština výrazově chudá a pojmový zmatek je snad ještě větší, takže je předmětem výsměchu, kdo se stydí, a je možné, že se někdo stydí za to, že se stydí.

a) Něco jiného je stydět se za

hřích, mít pocit hanby po hříchu (vergogna, Scham, Schande), jak čteme v Bibli: „Oba dva byli nazí, člověk a jeho žena, ale nestyděli se.“ (Gn 2,25) „Oběma se otevřely oči: poznali, že jsou nazí. Spletli tedy fíkové listy a přepásali se jimi... Uslyšel jsem v zahradě tvůj hlas a bál jsem se. A protože jsem nahý, ukryl jsem se.“ (Gn 3,7.10)

b) A něco jiného je stud jako vědomí lidské osoby, že je neporušitelná a dává se výlučně v manželské intimitě tomu, s nímž se stala, s Boží milostí, jedno tělo (sr. Gn 2,24; Mt 19,5); to je vyjádřeno latinským slovem pudor, pudicitia, italsky pudore, verecondia, německy Schamhaftigkeit. Je to hodnota vysoce lidská, duchovní, protože štít nedotknutelnosti osoby. Dnes je smysl pro ni tak oslaben, že by bylo potřeba říci, zejména mnoha ženám, obzvláště na plázcích, v televizi, ale i na ulicích: „Ale, paní, nejsem přece váš manžel, abyste se přede mnou tak vysvlékala!“ V tom ohledu české výrazy „nevěsta“ a „nevěstka“ jsou velmi výmluvné. Tělo lidské osoby není veřejný předmět, je jedno s lidskou duší, je výraz osoby, která je „svěbytná“, svobodná, jaksi „svrchovaná“.

Sv. Pavel nám připomíná: „Nevíte, že vaše těla jsou údy Kristovými? ... Či snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha svatého, který ve vás přebývá...?“ (1 Kor 6,15.19)

S tím souvisí i pojem panenství (panictví), které může být pouze tělesnou vlastností, ale také duchovním postojem, a to zase vzhledem k lidem nebo jako zasvěcení Bohu.

### A ještě něco

#### o tzv. pohlavní výchově:

a) Není jí pouhá instrukce ve smyslu „návodu k použití“, aby se člověk vyhnul pohlavním chorobám, ne hříchu. Tak nás přišli jednou „pohlavně vychovávat“ vojenští důstojníci, když jsem byl studentem na královéhradeckém klasickém gymnáziu. To je čistě „technické“ poučení.

b) Nestačí však ani pouze rozumové poučení, jak se domnívali osvícenci, kteří zastávali názor, že vyučováním a znalostmi se člověk stane lepším; často dochází k pravému opaku. Také je nutno respektovat přirozený růst dítěte a nepokoušet se otevřít poupátko násilně; dát poučení v pravý čas, ne dříve a ne později, přiměřené věku. A proto také ne ve škole, ale v rodině.

c) Pravá pohlavní výchova je součástí výchovy celé osoby, která napomáhá rozvoji a uzrání hlavně vůle, tedy k pravé lásce, a to není možné bez Boží milosti, tedy jejích prostředků, svátostí a modlitby; ta se

děje v rodině a v církvi; vede k zralosti lásky k Bohu a v NĚm k lidem, a to jak v manželství, tak v kněžství nebo v řeholním životě s příslušným celibátem, který je povýšením a rozšířením lásky. Pravá láska se dává, obětuje se, je věrná, je plodná. Má svůj původ a cíl v Bohu, který je Láska (1Jn 4,8.16). Člověk je raněn hříchem a bez výchovy vůle a bez milosti zneužije vědomostí, vědění.

Poznámka o manželství Panny Marie a sv. Josefa ještě objasní dané pojmy. Bylo to pravé manželství, založené na Boží lásce a milosti, i když bez pohlavních styků. Panna Maria a sv. Josef se milovali pravou nadpřirozenou láskou, jejich manželství bylo nerozlučitelné a věrné a bylo obdařeno Božím Dítětem. Sv. Josef byl nejen „pěstoun“ Páně, ale pravý „otec“ (srv. Lk 2,48), i když ne tělesně; nejen právně, ale hlavně duchovně.

Čistota a manželství. Obvykle se chápe panenství a čistota v protikladu k manželství. Již jsme naznačili, že existuje i manželská čistota, která je věrnost a sebeovládání. Z druhé strany panenství je duchovně plodné. Sv. Pavel píše: „Zasnoubil jsem vás jedinému muži, abych vás jako čistou pannu odevzdal Kristu.“ (2 K 11,2) Panenství není jen tělesná vlastnost, ale je především duchovní postoj: náležet Pánu. Křesťanské manželství je dar sebe a příslušnost (náležení) druhému výlučně a trvalá. V tom spočívá manželská čistota, která je zároveň i ovládnutí smyslů, potřebné pro každý křesťanský život a spásu. Křesťan se berou „v Pánu“ (1K 7,39) a musí si pomáhat navzájem dosáhnout věčné spásy, jak to zdůrazňuje II. vatik. sněm (LG 11; 41; AA 11; GS 48). V hloubce tedy čistota a manželství se stýkají a shodují v hodnotách výlučnosti, věrnosti, nerozlučitelnosti a plodnosti. Křesťanské manželství není nečistota, nýbrž je manželská čistota, jako panenská čistota není neplodnost, nýbrž duchovní plodnost. Křesťanské manželství a panenská čistota, zasvěcená Bohu v Kristu, jsou cestami a výrazem pravé lásky v Bohu k bližnímu. Jako v Kristu jsou spojeny navždy božství a lidství v jednotě osoby Slova, jako Kristus a Církev jsou spojeni navždy v dokonalém duchovním manželství (Ef 5,21-33) a jsou tak vzorem a zdrojem křesťanského manželství, v němž muž a žena jsou jedno „tělo“ (Gn 2,24; Mt 19,5), tak Panna Maria a Církev jsou obě dvě panny a Matky zároveň (LG 63). Láska existuje pouze mezi dvěma nebo více osobami (i v Bohu, který je Láska, 1 Jn 4,8.16), a když je pravá, pojí v dokonalou čistou jednotu.

Pohlavnost není pouze „pohlavní ústrojí“ a „pohlavní styk“, ale je

☛ vlastnost muže a ženy v celé jejich tělesnosti a psychologii. Znamená i vzájemnou přitažlivost, „polaritu“, a tak popud k lásce. Jeho „užívání“ však není cíl, nýbrž prostředek vyjádření pravé lásky, k níž se nutno vzájemně dopracovat s Boží milostí a tedy s jejími prostředky svátostmi a modlitbou (sr. Tob. 8,4-9; 1 K 7,5; 1 Pt 3,7). Pohlavnost je obraz poměru a vztahu Boha a lidí, Boha, který dává, lidí, kteří se mu otvírají a od Něho přijímají. Svátí byli a jsou muži a ženy, kteří využívají dobře a nadpřirozeně mužských a ženských vlastností a dávají je do služby Bohu a bližnímu, z lásky. I to souvisí se skutečností svátostného (služebného) kněžství, které Kristus vyhradil mužům, či lépe řečeno, k němuž povolal

pouze muže (též obraz Krista).

### Zasvěcení.

Všichni křesťané jsou zasvěceni Bohu už ve křtu svatém. Svátostné (služebné) kněžství předpokládá křest svatý (PO 2c), řeholní zasvěcení prohlubuje a dává žít plně křestní zasvěcení (LG 44a), manželství mezi křesťany je svátost, protože křesťané jsou už zasvěceni Bohu ve křtu svatém a berou se jako „bratr a sestra v Kristu“ (sr. 1 Pt 3,7).

V řeholním stavu se křesťan zasvěcuje Bohu, aby mu náležel přímo, ale přitom ho miloval a sloužil mu v bližním (sr. 1 Jn 4,20-21), v manželském stavu se křesťané zasvěcují Bohu skrze lidské osoby, které milují a jimž slouží v Bohu jako manželé

(-ky) a děti.

Nutno připomenout, že ke spáse nestačí zasvětit se Bohu, ale zasvěcení-náležení Bohu se musí stát posvěcením, tj. svatým životem (v. Mt 7,21; 21,28-31).

### A ještě slovíčko o homosexualitě.

Moderní psychiatrická věda se kloní ke staré domněnce, že homosexualita je původu převážně psychického. Jistě v mnoha případech není vrozená, ale získaná. Každopádně i pro homosexuálně nakloněné osoby platí povinnost čistoty, jak to pro ně zdůrazňuje i nový katechismus katolické církve (pod č. 2359).

Ivo Císař

## VÝROČÍ AUTORKY BABIČKY

Jednou z klíčových a nejoblíbenějších postav české literatury 19. století byla autorka venkovských povídek, pohádkových sbírek a črt z lidového života Božena Němcová, jejíž výročí narození si letos připomínáme a současně i 140. výročí prvního vydání Babičky. Toto její nejznámější dílo dosáhlo do této doby již 325 vydání.

Božena Němcová - dívčím jménem Barbora Panklová - se narodila před 175 lety, dne 4. února 1820 ve Vídni jako dcera rakouského panského kočího a české služky. Jelikož její rodiče se později stali zaměstnanci vévodkyně Zaháňské, prožila větší část svého dětství v Ratibořicích u České Skalice.

Na Barunčino vychování měla nejsilnější vliv babička Magdalena Novotná, která svým vnučatům vštěpovala křesťanské mravní zásady, úctu k lidem kolem sebe a lásku k lidové poezii. Ačkoli se Barunce dostalo jen nejzákladnějšího vzdělání, rychle se duševně rozvíjela. Napomohl tomu i pobyt v německé rodině vzdělaného panského správce Hocha ve Chvalkovicích, kde měla přístup k četné literatuře. Vděčně také vzpomíná na svého učitele, který se po šest let výchovně podílel na jejím formování.

V roce 1837 byla provdána za úředníka finanční stráže Josefa Němce, o patnáct let staršího než ona; měla s ním čtyři děti. Rodina se často stěhovala, jak byl Němec služebně překládán - z Č. Kostelce do Josefova, potom do Litomyšle, Polné, Prahy, Domažlic, Všerub, Nymburka, Liberce, do Uher a znovu do Prahy. Při prvním pražském pobytu se Němcová dostala do společnosti literátů, v níž se duševně dál vyvíjela a společensky uplatňovala. Seznámila

se např. s „libušským jemnostpánem“ P. A. Markem, K. J. Erbenem, K. Havlíčkem, J. K. Tylem, F. L. Čelakovským, J. Čejkou a zvláště s básníkem V. B. Nebeským, pod jehož vlivem začala literárně tvořit. Rozvoji jejího talentu prospěl pobyt na Chodsku, kde žila s rodinou v letech 1845 - 1848. Studovala zde lidové zvyky a obyčeje a současně s porozuměním se zajímala o podmínky tamního života. Velkou pomoc jí poskytoval, zprostředkoval četná setkání s pamětníky, rychtáři a upozorňoval na různé památky pan farář ve Všerubech P. V. Sládeček. O Chodsku pak publikovala řadu národopisných článků v Květech, České včele a Moravských novinách.

První uveřejněné literární práce B. Němcové byly básně, např. Slavné ráno a Českým ženám. Za skutečný počátek její tvůrčí dráhy je třeba pokládat Národní báchorky a pověsti (1845-1847), v nichž podala důkaz svého výjimečného nadání. Zpracovala i Slovenské pohádky, psala povídky z venkovského i městského prostředí, v nichž zdůrazňovala mravní a citové hodnoty člověka a pevnou víru v lepší svět. Ústřední postavou v řadě povídek je typ dobrého člověka, nositele příkladných povahových vlastností a mravních hodnot. Jejím vrcholným dílem je Babička (1855), ztělesňující v postavě prosté venkovské ženy ideál lidské moudrosti, zbožnosti a životní harmonie. Pozoruhodné jsou i další práce - Pomněnka šlechtěné duše (1855), Pohorská vesnice (1856), Divá Bára (1856), Chudí lidé (1857), V zámku a podzámčí (1857), Dobrý člověk (1858), Chýše pod horami (1858), Pan učitel (1860) aj.

V žádné ze svých prací Němcová

nedosáhla už velikosti svého hlavního díla, Babičky. Ta se stala jednou z nejčtenějších knih u nás a také si získala uznání a oblibu i v zahraničí a to prostřednictvím překladu do řady jazyků. Ústřední postava představuje mravní ideál a současně výchovný příklad pro všechny lidi kolem. Je představitelkou lidových tradic, v nichž vyniká pravá zbožnost, jsou v nich uloženy bohaté zkušenosti a moudrost mnoha generací. Proto také babička dokáže šťastně řešit všechny situace, získává autoritu, pomáhá potřebným, ovlivňuje svým příkladem a radami celé okolí. Babička se jeví jako vnitřně pevná osobnost, do níž autorka vložila pevné přesvědčení, že mravní ušlechtilost musí nakonec zvítězit ve světě plném rozporů a ne-spravedlnosti.

Když manžel z politických důvodů byl vyšetřován, služebně překládán, nakonec propuštěn ze zaměstnání, Němcová musela rodinu živit sama z hubených literárních honorářů a podpor přátel. Žila ve velké nouzi a brzy se dostavila zhoubná plicní choroba. Velká spisovatelka zemřela dne 21.1.1862 v domě U tří lip v Praze ve věku 42 let.

Pohřeb se konal z kostela sv. Jindřicha. Celá Praha, pokud národně cítila, vyprovázela umělkyni na poslední cestě na Vyšehradský hřbitov. Pohřební obřad vykonal a vřelými slovy velké dílo spisovatelky kladně zhodnotil vyšehradský kanovník a národní buditel Václav Štulc. V místech, kde žila, byly zasazeny pamětní desky, postaveny pomníky nebo zřízeny pamětní síně. Vděčný národ nezapomněl.

Stanislav Zeman

Po roce 1470 zavládla nová epocha. Umělci první poloviny quattrocenta byli smělí dobyvatelé, kteří ve vážné, badatelské práci otvírali obor látky za oborem, luštili problém za problémem. Umělci druhé poloviny pokračují precizností a estetickým půvabem. Po monumentálním vyjadřování následuje krasoduché, po silném ozdobné. Na počátku byl život znázorňován v celé šíři, nyní se lidé stávali vybíravějšími. Pokud ještě může být řeč o technických problémech, běží výhradně o zjemnění malířské techniky.

Na prahu zjemnělé éry stojí **Andrea Verrocchio** (vlastním jménem Andrea del Cione; asi 1435-1488), zlatník, malíř a sochař, který vytvořil mohutnou jezdeckou sochu kondotiéra Colleoniho. Pouze tato socha je výrazem síly. Ve všech ostatních dílech se Andrea projevuje jako pravý syn nového zjemnělého stylu. V období stupňovaných požadavků luxusu se na umění žádá v první řadě, aby krásilo život. Verrocchio zachází se

štětcem jako klenotník a zlatník. Cizeluje své obrazy, vyhledává měnivě metalické lesky, ukazuje vybraný, vumělkovaný vkus! Jeho postavy se vykazují salonním charakterem a pikantní úhledností.

Na obraze Křest Kristův, jehož majitelem je Gallerie Uffizi ve Florencii, podává v malebné krajině u řeky Jordánu Jan Křtitel svátost znovuzrození svému Pánu. Z Písma svatého víme, co se odehrálo.

V těch dnech přišel Ježíš z Galileje za Janem, aby se dal od něho pokřtít. Kdo se chtěl dát od Jana pokřtít, musel o to osobně požádat. Jan byl při tomto úkonu v pravém smyslu úředním svědkem. A právě takovým obřadem byl nyní pokřtěn Ježíš.

Křest a následující půst byly poslední přípravou na veřejné vystoupení Vykupitele. Jan Křtitel byl od Boha zvlášť určen, aby Ježíše provolal za zakladatele nového království. Ježíš zde vzal na sebe úlohu, která měla být v nejbližší době vykonána.

Když Ježíš sestoupil ke křtu, pocí-

til poprvé s plnou tíží dosah toho, co mu Otec uložil. Když sestupoval do kalných vod Jordánu, shromažďovala se okolo něj celá záplava lidských hříchů. On měl jed hříchu učinit neškodným pro všechny, kteří se dali očistit jeho krví.

Celé následující dění je neobyčejně názorně vyjádřeno Verrocchiovým zobrazením. Ježíš, opásaný pouze bederní rouškou se modlí, máje tvář obrácenou k nebesům. Svatý Jan mu z mělké misky vylévá na hlavu posvátnou vodu. To, co se nyní stane, rozvine se před zraky náhodných diváků, aniž On mění postoj. Vidí, jak se před ním otevřela nebesa a Duch svatý sestupuje jako holubice a přichází na něho.

Do obrazu přimaloval světlovlasého anděla Leonardo da Vinci. Ten je ještě krásnější, než vedle klečící anděl jeho mistra. Přesto již v postavách Verrocchiových je ona líbeznost, kterou rozestřel později nad svými postavami Leonardo.

*Petr Pravda*

## BŮH NA NÁS ČEKÁ

(2.)

Modlitba je velký Boží dar, který nám umožňuje, abychom se osobně stýkali s naším Stvořitelem a Pánem. Pán nás zve k modlitbě, protože chce, abychom byli s ním. Jen tak nám může pomáhat, abychom se stali svatými. A stát se svatým, to je jediný smysl našeho života. Sestra Briega se chce s námi podělit o své zkušenosti, která načerpala v hodinách modlitby. Dnes přinášíme druhou část jejího vyprávění.

Modlitba udržuje naše spojení s Ježíšem. Dává nám poznat, co je svaté. Uschopňuje nás, abychom rozeznávali to, co přichází od Boha. Činí nás vnímavým pro to, co není svaté a co od Boha nepochází.

Čas strávený v modlitbě vyvolal u mne vědomí, jak vzrůstá hřích ve světě. Dal mi ale také poznat, že zatímco se dívám na hříchy světa, mohu začít přehlížet vlastní viny a nedokonalosti.

Jednou jsem cestovala na exercicie do Nového Orleansu. Jednou v noci jsem se probudila, a když jsem otevřela oči a podívala se na strop, viděla jsem tam - jako v kině nebo v televizi - obraz krásné zahrady. Bylo tam mnoho květin a mezi nimi drobnou plevel.

Pán mi řekl: „Briega, to je tvoje duše!“ Květiny představovaly ctnosti, které jsem pěstovala při své snaze o svatost. Ale když jsem tak procházela zahradou a kochala se krásou květů, uviděla jsem plevel a myslela jsem si: „Ten je ještě malý, ten nevidí! Nebudu si s tebou dělat starosti.

Ty jsi jen takový drobný plevel“.

A Pán mi na to řekl: „Ten plevel to jsou hříchy. I ty máš podíl na všem zlu, které se děje ve světě.“

Víte, jak to bývá: slyšíme o strašných událostech, které se dějí ve světě, a pak řekneme: „Ale já nevraždím, ani nekradu, já neberu drogy, neprodávám svoje tělo atd.“

Pán mi řekl: nejsi povolána k tomu, aby ses srovnávala se světem. Já jsem tvůj obraz, ne svět. Nesmíš nikdy přijímat hřích.

A tehdy jsem poznala, že se sama dopouštím toho, o čem přednáším: nejsem dost pozorná na ty hříchy, kterých se sama dopouštím ve svém vlastním životě.

Když jsem dále pozorovala obraz na stropě, uviděla jsem přicházet zahrádníka. Podíval se na mne a řekl: „Když dovolíte, chtěl bych za vás vytrhat plevel. Květy budou pak ještě barvitější a vzroste krása vaší zahrady.“

Nejstrašnější dnešní nemocí není nemoc těla, ale duše. Nemoc duše může vyléčit jen božský Lékař. Pán mi ukázal, že svátost smíření je léčivý prostředek, který vytrhává plevel, že je to veliká svátost, která napomáhá v růstu ke svatosti. V této svátosti přichází živoucí Ježíš, aby porazil nepřitele našich duší.

Ještě dvě další věci mi Pán ukázal současně tímto obrazem: Předně, že sama se nemůžu zachránit. Já sama nedokážu udělat svou zahradu krásnou, nemohu se stát svatou sama se-

bou. Musela jsem uznat, že jsem hříšnice. Jestliže to neuznám, jsem sebevědomá a pyšná. Za druhé jsem jsem naučila znát cenu lftosti a krásu zpovědi. Zpověď je návrat k Ježíši, který mě miluje. Chce, abych porozuměla, že jeho láska ke mně mu způsobila bolest a smrt.

P. Frank Sulivan, profesor teologie na Gregoriánské univerzitě, jednou řekl: „Chceš-li vědět, co si Bůh myslí o hříchu, přečti si zprávu o umučení Páně.“ Ježíšovo umučení nám ukazuje, co si Bůh myslí o hříchu a za jak zavrženíhodný jej pokládá.

V Ježíšově umučení poznáváme, jak velice Ježíš miluje svého Otce a jak velice miluje nás. Poznáváme, že nás miluje tak nesmírně, že za nás trpěl a místo nás zemřel. Výsledkem tohoto poznání, které mi Pán dal, bylo, že jsem padla na kolena u své postele. Slíbila jsem Pánu, že každé dva týdny přistoupím ke svátosti smíření.

Když hovořím s někým o zpovědi, často se mě ptají: „A co tomu knězi vůbec říkáte? Já bych nevěděl, z čeho se zpovídat.“ Odpovídám jim: „Zptejte se těch, kteří musí žít s vámi. Oni vám řeknou vaše hříchy!“

Pravidelné přistupování ke svátosti smíření mi odhalilo krásu této svátosti. A tak se ptám, proč lidé v dnešní době nepřistupují častěji k svátosti smíření. Je přece nemožné, abychom nehřešili. Není to snad tím, že jsme ztratili pojem o tom, jak ošklivý je hřích? Neceníme si již Ježíšova utrpení a toho, že za nás zemřel? Nepře-

hlížíme, že pro nás není nic důležitějšího, než čerpat užitek z jeho utrpení, vyznávat své viny a prosit jej o smilování? Oč je cesta ke svatosti snadnější, když v této svátosti můžeme pravidelně chodit za Ježíšem. Je v tom velká síla útěchy a připomínka jeho velké lásky, když jdeme za knězem a můžeme slyšet ta velkolepá slova: „Tvé hříchy jsou odpuštěny!“ Pokud usilujeme o to, abychom omezovali naši hříšnost, víme, že svátost smíření nás očisťuje a umožňuje nám nový začátek.

Když přemítám o našem boji proti hříchům, často vzpomínám na Kristovu cestu na Golgotu. Několikrát upadl, ale vždy znovu povstal. Takové je naše povolání: stále usilovat o svatost.

Jako mladá sestra jsem často slyšela o životě v Boží přítomnosti. V dnešní společnosti lidé říkají, že pro všudypřítomný hluk a shon nejsou s to najít tichou chvilku a pocítit Ježíšovu přítomnost.

Před několika lety během mé roční krátké dovolené mě přepadla těžká pokušení a malomyslnost. Tu noc mě navštívila snad všechna možná pokušení. Když jsem ráno šla na mši svatou, cítila jsem se celá jak rozlámaná a malomyslná pro návaly pokušení v uplynulé noci.

Cestou k sv. přijímání jsem se představila Pánu a řekla: „Ježíši, já vím, že tě nyní přijmu, ale cítím se tak zoufalá, tak sražená k zemi, já nejsem hodná, abych tě přijala.“

Stejně tak jsem se cítila i ve chvíli, kdy jsem přijímala. Když jsem se otočila a vracela jsem se na své místo, dostala jsem zcela zřetelnou představu plátěného stanu. Vzpomínám si zcela zřetelně, co jsem viděla a co jsem si myslela: ubohý stan, vždyť je celý proděravělý. Víím ještě, že jsem si jej prohlížela a myslela si: ten musel přestat nějakou strašnou nepohodu.

Když jsem si pak klekla na svém místě v lavici, viděla jsem nějakého muže, jak se blíží ke stanu a chce do něho vstoupit. Viděla jsem v tom vidění samu sebe, jak mu říkám: „Nevstupujte tam, vždyť ten stan je celý

zničený, jsou v něm strašné díry.

A tu se ten muž na mne podíval, usmál se a řekl: „Ale co vás napadá, vždyť já tady bydlím!“

V tom okamžiku jsem pochopila, že ten proděravělý stan jsem já, potrhaná a zmalomyslněná pokušeními a všemi těmi věcmi, které mě obtěžovaly celou noc. Ježíš mi nyní ukázal, že přes všechnu rozháranost a všechno to, co mě trápí chce dále ve mně přebývat, a že právě proto přišel nyní ke mně ve způsobu chleba.

Bylo to velice zahanbující. Nikdy před tím jsem si o sobě nemyslela, že jsem poškrabaný stan. Bylo mi, jakoby mě Ježíš vzal s sebou do stanu. Seděla jsem spolu s ním u stolu. Vzal mě za obě ruce a hovořil se mnou přes stůl. Když jsme tak hovořili, zadívala jsem se na stan a řekla: Můj Bože, podívej se na tu celtu. Co si lidé pomyslí! Podívej se přece na to strašné plátno!

Omluvila jsem se, vyňala jsem své ruce z Ježíšových dlaní. Vzala jsem židli, vystoupila na ni a začala jsem opravovat trhliny ve stanu.

Myslela jsem si: „Co tomu řeknou lidé, když uvidí takové díry?“ A velice jsem se snažila, aby z pohledu jiných lidí vypadal ten stan dobře.

A tu jsem pocítila, jak mě Ježíš něžně stáhl zpátky, podíval se na mne plný vlídné laskavosti a řekl: „Briege, jestli se teď budeš zabývat dírami a flikováním, zapomeň na mne. Ale jestli se teď budeš nejdříve věnovat mně, já pak ten stan vyspravím.“

Pochopila jsem, že trávím příliš mnoho času tím, že se trápím pro svá pokušení a hříchy a pro myšlenku, co si o mně myslí druzí lidé. Pán mi ukázal, že změna a obrácení nastanou tehdy, když se v prvé řadě zabýváme Ježíšem a obracíme se k němu. Když se obracíš k Ježíši, automaticky se odvracíš od hříchu. Není možné, abys věnoval plnou pozornost Ježíši a současně se zabýval hříchem.

Tak to udělalo mnoho velkých světců: obrátili se k Ježíši a odvrátili se od hříchu. Pohled na sv. Františka z Assisi: byl zcela uchvácen Ježíšem a zapomněl na všechno, co si dříve ve

svém životě umiňoval a na všechny věci, které se ukázaly jako falešné. O to všechno se postaral Bůh. Totéž můžeme říci o sv. Pavlu, sv. Petru, sv. Ignáci, sv. Marii Magdaléně.

Když se dopustíme hříchu, neměli bychom kolem hříchu stále kroužit a dumat o něm, nýbrž měli bychom se co nejdříve obrátit k Ježíši. Když se jen začneme pokoušet udělat mu radost a žít pro něho, on změní náš život.

Pán mi ukázala ještě jedno naučení z obrazu se stanem. Opět jsem s ním seděla u stolu. Podívala jsem se ven a spatřila jsem množství lidí, kteří přicházeli ke stanu se svými problémy, nemocemi a těžkostmi. Zvolala jsem: „Musím ven, ti lidé mě potřebují.“ Vyskočila jsem a řekla jsem si: „Můj Bože, jak já zvládnou tolik problémů, tolik lidí s tolika těžkostmi“. A jak jsem tak stála ve vchodu do stanu a snažila jsem se promyslet, jak bych jim mohla pomoci, cítila jsem opět, jak mě Ježíš táhne zpět. Pohrozil mi prstem a řekl s úsměvem: „Oni nejdou k tobě proto, abys vyřešila jejich problémy. Oni přicházejí za tebou, protože já přebývám u tebe. Když vstáváš a říkáš: „Já musím jednat“, zapomeň, že lékařem jsem já, já jsem to, kdo přináší mír. Já jsem to, kdo léčí nemocné. Všechno, co očekávám od tebe, je, že budeš mým povolným nástrojem. A tak se posad a dovoľ, abych já vyšel k východu.“

Po této zkušenosti mi bylo jasné, že je to Ježíš, kdo má moc a kdo všechno působí. Tak jak to říká sv. Pavel: „Nežiji již já, ale žije ve mně Kristus“ (Gal 2,20). Kdyby nastal den, že bych začala důvěřovat sobě a svým silám, odešla jsem od něho a nechala jsem jej sedět samotného u stolu v potrhaném stanu. Ten den, kdy se pokouším jednat na vlastní pěst, je dnem, kdy upadám do stresu a dopouštím se množství chyb. Je to den, kdy Briege místo Božího království začíná budovat své vlastní.

(Pokračování ve 3. čísle SVĚTLA)

## KŘESŤANSKÝ HLAS ČESKÉ POEZIE

**Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří vydalo nedávno pozoruhodný výbor z české duchovní lyriky 20. století pod názvem 'Krajiny milostí'. Na téměř 300 stránkách nalezne čtenář spirituální poezii několika desítek českých básníků.**

Nejstaršími jsou básníci z okruhu starofíšského vydavatele Dobrého díla Josefa Floriana - Jakub Deml, Jaroslav Durych, Bohuslav Reynek aj. Následují autoři mladších generací, až v závěru se setkáme s básníky nejmladšími, narozenými v letech 1955-1970.

Duchovní poezie byla v naší zemi v uplynulém půlstoletí umlčována, pomlouvána, dokonce vysmívána, ale přesto zde byla a měla své tvůrce a čtenáře. Ti ji vyhledávali v antikvariátech, v soukromých knihovnách, opisovali na psacích strojích či s nemalým rizikem přiváželi ze zahraničí.

Pořadatelem výboru je básník a překladatel Ivan Slavík, zkušený autor několika básnických antologií, dnes už vlastně zástupce nejstarší, pamětnické básnické generace. Jeho spolupracovník Jiří Hauber patří k současné mladé básnické generaci.

Je to „poezie, která je si vědoma, že bytí a existence je veliké tajemství, že nekonečnost i věčnost jsou sice nepředstavitelné, ale jsou, že lidská bytost, ač nedokonalá a porušená, má neuhasiitelnou žízeň po absolutnu, že tázání po smyslu a touha po spočinutí v Lásce jsou jí dány, že taková slova jako Bůh, ba dokonce Kristus, Matka Boží atd. nejsou pouhé chiméry, ale duchovní skutečnosti, a že existují básnické texty, které je vyznávají“ (Ivan Slavík).

Ing. František Rafaja

\* \* \* \* \*

## VÁŽENÍ PŘÁTELE, SESTRY A BRATŘI!

\* \* \* \* \*

Praha 16. 12. 1994

Když trochu přešly slavnostní okamžiky, měl jsem možnost v pár chvílích odpočinku projít všechna přání ke svému jmenování - přání jednotlivá i skupinová. Tyto Vaše řádky mi přinesly velkou radost. Byly tak často plné hluboké lásky a upřímné oddanosti. Vyjadřovaly - téměř bez výjimky - ujištění o modlitbách, mnohdy každodenních. Nad vyslovenými nadějemi a velkými očekáváními jsem pociťoval mnohdy obavy, ale vzápětí jsem obnovoval svou víru a vzpomínal na zkušenosti svého

života s Bohem - on nás nikdy nenechal. A Bůh se nemění, je stále týž.

Nemohu bohužel odpovědět každému zvlášť.

Chci proto touto cestou poděkovat za všechna přání, modlitby i povzbuzení a poprosit Vás, abychom se snažili společně - každý podle svých sil - naplňovat ony vyslovené naděje a očekávání.

Žehná

Miloslav kardinál Vlk  
arcibiskup pražský

*Praha: Svatý otec Jan Pavel II. zaslal pražskému arcibiskupovi Miloslavu kardinálu Vlkovi telegram tohoto znění: „Pamatuji na vás v modlitbě zvláště dnes u příležitosti Vašeho svátku. Jako projev své upřímné úcty a bratrské lásky vám vyprošuji hodně*

*nebeských milostí potřebných k vykonávání pastorační činnosti a uděluji Vám stejně jako všem Vaším spolupracovníkům, kněžstvu a drahému obyvatelstvu pražské arcidiecéze zvláštní apoštolské požehnání.“*

*V obdobných telegramech vyjádři-*

*li svá blahopřání k svátku a ujištění o modlitbách také kardinál Angelo Sodano, státní sekretář Vatikánu a substitut státního sekretariátu Giovanni Battista Re.*

*Daria Kalcovská, TISK ČBK*

## Proč Západ mlčí

# k bosenským a chorvatským

## Lidicím?

Celý svět zná jméno Lidice, které v r. 1941 srovnali Němci se zemí, vyvraždili všechny mužské obyvatele a ženy a děti odvěkli do Říše. O půl století později zastínily srbské vražedné hordy ve Východní Slavonii a v Bosně všechno, co se událo v Lidicích. Jenže tentokrát světová veřejnost mlčí k těmto masovým vraždám, vyhnanství a bezpráví, které provádějí v bývalé Jugoslávii lidová armáda a „četnici“. Ještě dříve, než byla do války zatažena Bosna, byly prováděny masakry chorvatských vesnic ve Slavonii, na př. vesnice Tovarnik, která v roce 1991-92 prožila podobné události jako již dříve v roce 1944.

O masakru, který provedli „četnici“ v r. 1944 se nesmělo hovořit, protože jejich pachatelé přešli na stranu Titových partyzánů.

*„Četnici, kteří si oblékli uniformy Titových partyzánů a přidali se k protifašistickému hnutí, zavraždili v Tovarniku 125 Chorvatů, které shazovali ze zvonice pravoslavného kostela. Potom nás nutili, abychom své příbuzné*

*a přátele zahrabali v okolních zahradách, aby jejich hroby zůstaly neznámé,“* svědčí Marian Skeledič, rodák z Tovarniku, který přežil i druhý masakr své obce. Neboť po padesáti letech se synové nepotrestaných četníků z druhé světové války vrátili na toto místo znovu, aby opakovali zločin svých otců. V roce 1944 byli zabiti rodiče Mate Ziviče. Takřka po padesáti letech 22. září 1991 stal se i on obětí ran z rukou četníků. Na náměstí před pravoslavným kostelem, z jehož věže byli svrženi jeho rodiče, byl ubit i se svou manželkou Mandou.

Při útoku na Tovarnik, který začal 20. září 1991 a trval tři dny, nebyl poraněn ani jeden obyvatel obce. Když však jugoslávská armáda a četnici vstoupili do dědiny, opakovala se historická tragedie chorvatských obyvatel Tovarniku. Před pravoslavným chrámem byli opět popraveni Chorvaté. Zejtko Vranič, Berislav a Anto Simunič byli zastřeleni ranou do týlu. 25. září byli před kostel přivlečeni

Petar Bilič a Jozo Sisič a zastřeleni. Příští den je pohřbil Mato Curič, který netušil, že kope hrob i pro sebe.

Popravy se konaly i před katolickým kostelem sv. Matouše, který byl 21. září vážně poškozen, právě o svátku svého patrona. Svědčí o tom Jela Ivankovičová, která byla 1. října přivlečena před pobořený kostel spolu s Ivanem Malosavačem, Karlo Grbešičem, Felke Glibem, Gjuro Grgičem, Ivanem Djankičem, Ilajou Dzambou a Vojislavem Selakem. *„Museli jsme se postavit ke zdi kostela. Vzpomínám si na ostrou bolest, kterou jsem pocítila, když přes mé tělo padaly mrtvolky. Pak jsem ztratila vědomí a nevím, jak jsem zůstala na živu.“* Dodnes má ve svém rameni kulku.

Vypráví o tom i poslední skupina, která byla odvečena z Tovarniku. 56 z nich bylo 26. 3. 1992 vyhnáno z Tovarniku. Ačkoliv jim bylo řečeno, že jejich odchod byl oznámen hlídce chorvatské armády, nic takového okupantská armáda neudělala. Srbové totiž doufali, že chorvatská hlídka je

bude pokládat ze nepřátelské vojáky a postřelil je. Tak došlo k zranění Slavice Palijana, kterého chorvatská stráž postřelila do paže. V této skupině se nacházela také Gadja Curičová, která se v Tovarniku narodila v r. 1889, byla tedy stará 103 roky. Ivan Palijan, Miko Siketič a Vlatko Glavasič, kteří byli vyhnáni spolu se stařenkou, sdělili, že „babička Jela“, jak ji ve vsi všichni s láskou nazývali, jim vyprávěla, jak ji vojáci surově bili, když ji vyháněli z jejího domku. Skupina musela projít několika minovými poli. I když se stařenka podařilo projít tuto Golgotu až k liniím chorvatské armády, kde jí poskytli první pomoc, zemřela za dva týdny v nemocnici na následky zranění.

V jiné skupině, která byla vyhnána 26. 3. 1992, byl také invalida Andrija Jurič, který se pohyboval jen o berlích. Jeho rodičům se nepodařilo opustit Tovarnik. Byli před jeho očima ubiti k smrti. Andrija Jurič vypráví: *„Nejdříve přišli, aby sebrali moje rodiče. Bylo to 10. října. Přišli pak tentýž den v poledne, aby odvezli i mne. Zavřeli mě s mým otcem do jedné cely. Nejdříve jsem byl vyslýchán. Hledali vysílačku, o které jsem neměl potuchy. Bili mě a kopali. Mlátili mne po celém těle. Večer nás odvězli. Přivedli mě do kanceláře k Dušanovi Stuparovi, který mi dal nejdříve několik otázek a pak mě mlátil pažbou pistole do hlavy. Když jsem spadl na zem, kopal do mě Stefa Srdič. Pak ke mně přivedli moji matku a řekli, abychom se rozloučili. Pak jsem byl odveden do cely. Ležel tam můj otec. Po hodině přivlekli i matku a já jsem upadl do bezvědomí. Probral jsem se ráno v šest hodin. Otec a matka už byli mrtví.“*

Obec Tovarnik, tyto nešťastné Lidice v Chorvatsku se nacházejí ve východní části Chorvatské republiky u silnice, která vede ze Sidu do Vinokovce a Vukovaru. Před útokem srbských agresorů na Chorvatskou republiku byl Tovarnik rodištěm Antuna Gustava Matuse, slavného chorvatského básníka, který se narodil roku 1873. Od 23. září 1991 se Tovarnik stane známý také masakrem, který tu byl spáchán na civilním obyvatelstvu.

Podle sčítání lidu z jara 1991 měl Tovarnik 3004 obyvatele. Z toho bylo 71% chorvatské národnosti, 22% srbské národnosti a zbytek byli příslušníci národnostních menšin. Po ob-

sazení jednotkami jugoslávské lidové armády spolu se srbskými paravojskovými oddíly bylo z 2336 chorvatských obyvatel 80 popraveno a 2000 vyhnáno. Všechn jejich majetek byl zabaven. Pod hrozbou zabít museli podepsat potvrzení, že se zřekají svého svého majetku dobrovolně ve prospěch srbské vlády ve Slavonii, Baranji a Západní Irmii. Byli vyhnáni doslova a do písmene nazí.

Měsíc po vyhnání Chorvatů z Tovarniku byly zde umístěny jednotky UNPROFOR. Etnické čistky spolu s rozmisťováním modrých příleb pak pokračovaly dále. Někteří Chorvaté byli vyháněni za asistence důstojníků a vojáků OSN, kteří říkali, že „**ne-mají žádné zplnomocnění, aby zabránili takovým událostem na územích, která mají pod kontrolou**“.

(Tak se vyjádřil mluvčí UNPROFOR Frederick Eckhard.)

Také z jiných míst Slavonie podávají uprchlíci zprávy o mučení.

„V 10 hodin dopoledne vtrhli srbsští dobrovolníci do mého domu a namířili na mne a na mou rodinu své pistole. Položili přede mne prohlášení, v němž stálo, že přenechávám dobrovolně všechny svůj majetek Srbům a opustím během deseti minut své rodné město. Podepsal jsem toto prohlášení s pistolí v zádech.“ Tuto příhodu vyprávěl 58letý Marijan Skeledič, Chorvat z východochorvatské obce Tompojevci, odkud byl deportován spolu se svými 125 sousedy ještě týž den. Před válkou žilo v této obci mezi Vukovarem a Ilokem 144 chorvatských, 14 maďarských a 12 srbských rodin. Kvůli těmto 12 rodinám „osvobodila“ armáda vesnici od všech „nesrbů“.

Při svém úsilí o etnické čisté zóny pronásledují a zabíjejí srbsští dobrovolníci a jugoslávská armáda i přes rozmístění jednotek UNPROFOR dále obyvatele na dočasně obsazených územích Chorvatské republiky. Každý den utíkají tisíce uprchlíků ze svých domovů. Nesou si jen malé ranečky s tím minimem, které si mohli vzít s sebou. Tíhy těžké zkušenosti je bohužel již nikdo nezabaví.

Deportací skončil každodenní teror, jakému byli obyvatelé Tompojevce vystaveni. Srbské oddíly měly povoleno kohokoliv mučit nebo zabít. O těchto mučeních podala svědectví rodina Bralů, která odešla do vyhnanství 17. března po takřka dvouměsíčním mučení. Opilé srbské bandy vtrhly několikrát denně do domu.

Stříleli bezhlavě kole sebe. Přinutili rodinu, aby se dívala na pohlavní zneužívání 22leté dcery, při čemž mlátili mužské členy rodiny. Příkladali jim na krk čepele nožů a vráželi do úst hlavně svých pistolí.

Pro některé utečence to bylo již opakování dřívější historie. 69letý Ivan Somnek si velmi dobře vzpomíná, jak jej komunisté obrali o všechno a poslali na „převychování“, protože se nechtěl ztotožnit s komunistickými zásadami. Nyní znovu přišel o všechno, co si svou prací znovu opatřil. Pak jej spolu s dalšími Chorvaty strčili do autobusu a poslali k nejbližší chorvatské línii. Čtyřleté dcerce odtrhli z uší náušnice a dítě zranili.

Zvláště těžká masová vražda se udála na bosensko-chorvatské hranici. Bylo zde zabito na 40 civilistů, převážně matek s dětmi, kteří prchali z Bosny a Hercegoviny, když srbské jednotky vyhodily do povětří most, na kterém se právě nacházeli. V noci přepadla a odzbrojila jugoslávská armáda tři bosenské policisty, kteří hlídali most, a když byl ráno most otevřen pro veřejný provoz, odpálili na dálku nálož a most zničili. Nacházelo se na něm kolem 50 civilistů. Potvrdila to policie v Brčku.

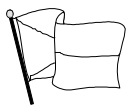
**Vedoucím evropským státníkům je třeba říct zcela jasně: Jestliže je pro vás cena ropy a kvóty exportu mléka důležitější než ukončení bratrovražedné války, pak vstoupíte do dějin nikoliv jako stavitelé, ale hrobaři Evropy.**

(říjen 1992)

**Pramen:** Grulich R., Hampel A.: Masstricht starb in Sarajevo

(Zvýraznění textu red. Světla.)

*Poznámka redakce:* Sv. Pavel píše Efeským (6, 12): „Vedeme přece zápas ne proti nějaké obyčejné lidské moci, ale proti knížatům a mocnostem, kteří mají svou říši tmy v tomto světě, proti zloduchům v ovzduší...“ Tento článek z publikace vydané univerzitou v Giesenu je konkrétním svědectvím o satanské zlobě. „Satan se stal neomezeným pánem událostí tohoto století...“ (P. Maria kněžim...) Vidíme, jak je třeba brát vážně všechna ta upozornění Matky Boží, se kterými přicházela na různých místech světa dříve, než k těmto událostem došlo: „Modlete se, modlete se, modlete se...!“



### ZBRASLAV NA MORAVĚ OSIŘELA

V pátek 9. prosince bylo do kněžské hrobky ve Zbraslavi u Brna uloženo tělo tamějšího duchovního správce prof. P. Josefa Maršálka. Zesnulý se narodil 28. února 1915 v Rajhradě u Brna. Knězem se stal 5. 7. 1939 v Brně. Po vysvěcení působil jako kaplan v Tišnově, pak do konce války v mariánském poutním místě Příbyslavice. Po ukončení války pokračuje jako katecheta na měšťanské škole v Třebíči, pak jako profesor náboženství v Jihlavě. Přichází osudný únor 1948, pan profesor je přelo-

žen do Velkého Meziříčí. Zde je pro svou horlivou náboženskou činnost zatčen a 30. srpna 1952 odsouzen. Ve vězení prožil 8 těžkých let, která zanechala neblahé stopy na jeho zdraví. Po návratu z vězení se nesměl hned vrátit ke své kněžské službě, pracoval jako dělník na vinici státního statku v Rajhradě. Na vinici Boží se vrací až v r. 1970. Po krátkém kaplanování v Rosicích nastupuje v září 1970 do Zbraslavi u Brna. Za 24 let svého kněžského působení vyoral ve své farnosti hlubokou a dlouhou brázdu. Ukončil ji 2. prosince, kdy v nemocnici v Ivančicích zemřel. Farnost sice osiřela, ale jeho dílo zůstává a

krásný příklad kněžského života dál září.  
P. Jan Peřina

### PROSBA ZE ŽADOVIC

Prosíme farní úřady a správce farního majetku, kteří by snad měli odloženou Křížovou cestu nebo jiné devocionálie a mohli je věnovat do nově stavěného filiálního kostela, který stavíme v Žadovicích, dejte vědět na adresu:

Josef Bystřický, Žadovice 87  
PSC 696 49, okres Hodonín

Přijedeme pak na konečnou dohodu.

## ČÍHOŠŤ - P. JOSEF TOUFAR

Dne 11. prosince 1994 jsme si připomínali 45. výročí začátku události v kostele v Číhošti, zasvěceném Nanebevzetí Panny Marie, které vedly později k zatčení a k úmrtí pod vlivem hrubého zacházení při vyšetřování P. Josefa Toufara dne 25.2.1950.

Co se tam událo? Tak jako letos, 11.12.1949 byla třetí neděle adventní. P. Toufar při promluvě na kazatelně ukázal levou rukou na svatostánek a pravézle tento úkon slovy: „... Zde ve svatostánku je náš Spasitel...“ Lidé, kteří se podívali za rukou kněze, viděli, jak křížek na svatostánku se začal pohybovat na epištolní a pak na evangelní stranu. Tento pohyb se opakoval několikrát. Křížek pak zůstal nakloněn a ještě otočen ke kazatelně. Vidělo to tenkrát 19 lidí, kteří to potvrdili přísahou. Znovu pohyb křížku se opakoval 25.12. a druhou neděli v lednu 1950. P. Toufar se o prvním pohybu křížku dozvěděl

až v pondělí 12.12. Do kostela v Číhošti začali přijíždět lidé ze sousedství i vzdálených míst. V důsledku toho byl P. Toufar zatčen v sobotu 28.1.1950. Zanedlouho umírá ve vládním sanatoriu v Praze, do kterého byl převezen z valdické věznice u Jičína. Podle svědectví některých tehdejších spoluvězňů chtěli vyšetřovatelé od něho doznání, že vše sám připravil.

Doposud v těchto událostech není jasno. Církev se k nim také ještě nevyjádřila. V padesátém roce neměla k tomu čas a v současnosti je to těžší pro odstup těch 45 roků. Jedno však je skutečností, P. Josef Toufar pro tyto události položil život.

Na památku těchto událostí se konají v kostele v Číhošti každou druhou sobotu v měsíci smírné pobožnosti s touto náplní:

V 8.30 Svatý růženec - rozjímavý, 9.15 mše svatá, 10.15 výstav Nejsvětější Svátosti Oltářní - soukromá adorace, 13.30 společná adorace

NSO, 14.30 závěr bohoslužby.

K 45. výročí se konala adorace NSO ze soboty 10.12. přes celou noc do 11.12. V 10.30 byla společná adorace a po ní slavena mše svatá.

Možnost ohřátí se ve farní budově, i s malým občerstvením. Též příležitost ke svátosti smíření. Vlaková zastávka na trati Kolín - Havlíčkův Brod, Leština u Světlé n.S. vzdálená 6 km.

**Informace:** Římskokatolická duchovní služba Světlá nad Sázavou 94, telefon 0451/52370.

K uctění památky P. Josefa Toufara, bude-li to vůle Boží, chtěli bychom opravit farní budovu, ve které P. Toufar žil (v níž 18 roků nikdo nebydlel), aby mohla sloužit pro duchovní činnost. Za všechny dary vzdáváme předem srdečné Pán Bůh zaplať. Číslo účtu u České spořitelny Světlá nad Sázavou 420351-528/0800.

## OPIS DOPISU ZASLANÝ P.FARÁŘEM TOUFAREM PANU FARÁŘI JANU DVOŘÁKOVI V KŘEŠTÍNĚ

Na Tvůj ctěný dopis odpovídám.

11. 12. 1949 jsem měl kázání na téma: Uprostřed vás stojí, kterého neznáte. To jsem již ku konci kázání opakoval a pokračoval. Zde ve svatostánku je náš Spasitel, a udělal jsem akci ku oltáři. A ti, kteří se podívali směrem ruky, viděli, jak se na svatostánku začal pohybovat kříž, celý i s podstavcem. Kříž ze dřeva vysoký 48 cm, podstavec kulatý, průměr 8 1/2 cm. Naklonil se pomalu na stranu epištolní, pak zase na evangelní a vrátil se doprostřed a zastavil. Výchylky na každou stranu od středu dle svědků 45 - 50 stupňů. Když se kříž zastavil, neobrátil se však, jak stál pevně a jak kříž obyčejně stává korpusem k hlavním dveřím, ale celý kříž se stočil na kazatelnu. Mimo to se celý naklonil

směrem kupředu v místě, kde je zasazen do podstavce a výchylka je taková, že těžiště je daleko nad základnou podstavce. Jiný kříž se musí vrátit, jak to zde v neděli zkoušel na druhém v tom samém provedení kříže SM p. opat ze Želiva a p. primář Richter z Humpolce. Ti současně zkoušeli a vyptávali se svědků od stáří 10 - 45 roků, z nichž je několik mužů a z nich dva, kteří byli nábožensky hodně vlašni, a jeden ze Zdislavic, skoro nevěrec, který řízením Božím tu neděli přišel do kostela. Se všemi byl sepsán protokol, všichni zdraví a normální. Je z nich také studentka - septimánka. Že je vyloučen zrakový klam nebo sugesce, prohlásili ti, kteří to viděli, mně i SNB, kteří to zde 21. 12. 1949 vyšetřovali. Já jsem to neviděl a dozvěděl jsem se to

až druhý den, kdy to již věděla téměř celá farnost, neboť to vidělo z každé vesnice několik. Všech 19, kteří se podívali na oltář, to vidělo, ani jeden, který by se díval na oltář a kříž by stál, ti druží - plný kostel se díval na mne, poněvadž káži poměrně rychle a akci jsem udělal krátkou.

Ostatní fáma - s ohněm atd. - je výmysl, a čím dále, tím hornější. Pravda je, že ještě na Hod Boží spatřilo pohyby kříže několik zpěváků a větší obrácení jeho zase tuto neděli, asi v poledne. Poutníků je zde stále zdaleka široka od Prahy, z Moravy atd. Mnozí ze zvědavosti, mnozí jako upřímní poutníci. V sobotu jedu za tou záležitostí za p. biskupem, jemuž vezu protokol svědků a fotografii úchylek kříže. Kněží zde bylo již ku 30.



### PROCES BLAHOŘEČENÍ KARD. STEPINACE

Záhřeb - Vatikán:

Proces blahorečení v roce 1960 zesnulého kardinále Stepinace je před dokončením. Podle Chorvatské katolické tiskové služby je na blahorečení zainteresován i papež Jan Pavel II. Při své návštěvě Chorvatska v září zhodnotil kardinálovy zásluhy velmi kladně.

Kardinál Stepinac se narodil v roce 1898. Jako voják se zúčastnil první světové války, naposledy ve skupině, která bojovala za svobodné jugoslávské království. Po návratu se rozhodl pro kněžství a v Římě studoval na Gregoriánské univerzitě. Na kněze byl vysvěcen v roce 1930. Po čtyřech letech byl jmenován světícím bisku-

pem v záhřebské diecézi. Roku 1937 se stává tamějším arcibiskupem. Podporuje úsilí o samostatný chorvatský stát, zavrhuje ale ustašovský režim. Podporuje odboj proti Hitlerovi, podílí se na záchraně Židů a pronásledovaných. Po vítězství Tita je obviněn neprávem z kolaborace a 30. 9. 1946 je odsouzen na 15 let vězení. Po třech letech je propuštěn, ale je mu dovoleno žít v rodné vesnici pod policejním dohledem, kde 10. 1. 1960 umírá.

### PAPEŽ VARUJE LITEVCE PŘED FALEŠNÝMI IDOLY

Papež Jan Pavel II. varoval Litevce před tím, aby nepropadli po zhroucení komunistického režimu „falešným idolům a klamným vyhlídkám na materiální blahobyť“. Při oficiální

návštěvě litevského státního představitel Algirdase Brazauskase ve Vatikánu vyjádřil papež současně naději, že baltská země zvládne v míru velké úkoly spojené se svobodou, demokracií, pokrokem a solidaritou. Zvláště by měla být zaručena důkladná sociální spravedlnost, která by zaručovala zvláště nejslabším vrstvám obyvatelstva ochranu, řekl Jan Pavel II. při zmínce o tíživé hospodářské situaci a vysokém počtu nezaměstnaných v Litvě. Vyjádřil uspokojení nad náboženskou svobodou, která nastala po pádu sovětského režimu a nad možností vyučování náboženství na státních školách. K ještě nevyřešeným otázkám mezi církví a státem patří podle slov papeže navrácení dříve vyvlastněných církevních budov.

## FILIPÍNY: SILNÁ CÍRKEV S VELKOU DYNAMIKOU

Filipíny navštívili prezidentův jižní Koreje a Spojených států a papež Jan Pavel II. chce tento ostrovní stát navštívit začátkem příštího roku. Velcí mužové světa si podávají dveře u filipínského prezidenta Fidela Ramose.

Bill Clinton se při své krátké návštěvě dověděl zvláště pronikavým způsobem, jak smýšlejí Filipínci o „americkém způsobu života“. Tak například byly americkému prezidentovi ve velkých novinách této země předvedeny mimoslužební aktivity vojáků, kteří sloužili na dřívějších vojenských základnách. Podle oficiálních údajů zanechali námořníci po svém odchodu do Ameriky filipínským matkám 1.200 dětí, mnoho z nich nebylo započítáno, takže počet těchto dětí jde do desítek tisíců. Matky těchto dětí v USA rádi líčí jako „naivní a peněz chytivá barová děvčata“, což vyvolává u filipínských obyvatel další nevoli.

Ale Bill Clinton nepřivezl do Manily jenom minulost, ale předložil mu před oči také trapnou skutečnost morální zchátralosti amerického obyvatelstva.

Ve filipínských denících se objevila celostránková poselství prezidentu Clintonovi, v nichž se diskutovalo, jaké stanovisko k životu zaujímá země jako je USA, když se neleká zabíjet nenarozené. Zvláště názorná byla srovnání, v nichž se porovnával počet mrtvých za světové války s počtem potracených dětí v USA. Také toto srovnání dopadlo pro americkou společnost málo lichotivě.

Při tomto pohledu za hranice vlastní země potlačili filipínští komentátoři okolnost, že také na Filipínách se usmrcuje ročně asi 600.000 - 800.000 nenarozených v tělech matek.

Katolická církev, která v denním životě lidí hraje zcela ústřední roli a představuje jediný spojovací prvek mezi sociálními vrstvami, pranyřovala opakovaně usmrcování nenarozených. Církev nachází podporu v širokých vrstvách obyvatelstva ve svém boji za ochranu života a v boji proti chudobě. 83% ze 65 milionů Filipínců jsou římský katolíci. Představují 60% katolíků Asie a činí ostrovní stát nejvýznamnější katolickou výspou na asijském kontinentu.

### Upřimná víra

Když papež Jan Pavel II. vstoupil na filipínskou půdu, setkal se s obyvatelstvem hluboce zakořeněným v katolicismu. S touto zbožností je možno se setkat ve všedním dnu v mnoha projevech: Džípy jsou vyzdobeny pestrými obrázky svtců, po stranách automobilů jsou nápisy jako „In God we trust“ (v Boha doufáme) nebo „Jesus our savior“ (Ježíš náš Spasitel). Při návštěvě kostelů se mnozí Filipínci samozřejmě pokřizují, skoro každá rodina má malý domácí oltář s Madonou s Ježíškem, velmi jsou rozšířeny Mariánské družiny.

V náboženském životě a zvycích je vidět často latinskoamerické prvky. Mnoho kostelů v zemi je po dobu bohoslužeb většinou přeplněno, náboženské svátky a procesí se konají za účasti nepřehledných množství lidí. Na věřících je vidět nejhlubší citová účast. „Introvertní, hlavu tížící nebo skromná zbožnost neodpovídá povaze Filipínců,“ vypráví jeden z irských redemptoristů z Davao. Víra se předává ve filipínských rodinách ústně z generace na generaci, „křesťanské písemnictví se používá málo nebo vůbec“.

Kritikové vytýkají katolické církvi na Filipínách, že během svých 400letých dějin byla často spolehlivou oporou vládnoucích. Ve skutečnosti se starali kněží a řeholníci nejenom o christianizaci, nýbrž také o stavbu škol a nemocnic. Dnes se stará 13.000 kněží a řádových sester o více než 2.300 far. V letech po II. vatikánském koncilu vzrostlo silně vědomí misionářské zodpovědnosti ve filipínské církvi. Proto působí více než 900 misionářů z Filipín v Africe, Latinské Americe, Oceánii a Asii. Po 20 letech existují křesťanské základny, které v řadě diecézí změnila věrnost a způsob práce katolické církve. Některé z těchto skupin se svým pojetím práce dostaly do konfliktu s biskupy. Tak vzešly z dřívějších základů „mezináboženské lidové organizace Mindanao“, které tvoří nový způsob akčních skupin muslimů a příslušníků původního obyvatelstva.

Laici a kněží byli v letech Marcosova režimu, ale zvláště v poslední době, napadáni a usmrceni skupinami takzvaných „Vigilantů“. Většina biskupů země v pastýřských listech ostrým způsobem odsoudila trvajících porušování lidských práv a teror vládních jednotek. V předkole prezidentských voleb od listopadu 1986 se vyvinula církev jako nejmocnější opoziční síla proti Marcosovi.

Nově zvolený prezident Fidel Ramos měl vícehodinový rozhovor s kardinálem Jaimem Sinem. Arcibiskup z Manily určil vztah církve a státu bez emocí: „Jde o budoucnost naší země. A ta se dá vytvořit jenom tehdy, když se koalice všech rozumných sil zastane lidí této země.“

**ARMÁDA V ZAIRE  
PŘERUŠILA MŠI A  
OHROŽOVALA KNĚZE**

**Kinshasa:** Vojáci přerušili násilím bohoslužbu za mír v západozairském městě Bukavu a jedenáct kněží ohrožovali po několik hodin zbraněmi. Dvanáctého kněze zbili. Kněží byli pozváni regionálním katolickým hnutím za mír a smíření, aby slavili bohoslužbu a upomínku na vojskem vynucené rozpuštění národní mírové konference před rokem. Bohoslužba měla být za početné mrtvé, kteří padli za obětí násilí a zvůli v jižním Kivu.

Na začátku bohoslužby se nahnuli vojáci do katedrály v Bukavu. Vyhna-li věřící a ohrožovali jedenáct přítomných kněží zbraněmi - mezi nimi generálního vikáře z Bukavu, Msgr. Mitima. Část věřících našla útočiště v budově arcibiskupského domu, načež vnikli vojáci také tam. Mnoho věřících a jeden kněz byli zbiti obušky a zraněni. Kromě toho obrali vojáci přítomné o peníze.

Mezitím vyhnali těch jedenáct kněží s napráženými zbraněmi z katedrály. Nuseli si sednout v mešních

rouchách do bláta. Několik hodin je hlídali vojáci s namířenými zbraněmi.

Arcibiskup apeloval u generálního tajemníka UN.

V srpnu kritizoval arcibiskup z Bukavu, Christophe Munzihirwa Mwene Ngabo TJ v dopise generálnímu tajemníku UN Boutros Boutros Ghalimu civilní a vojenské vedení Zairu a provincie jižní Kivu (Bukavu). Zaire se stalo uprchlickou krizí zrcadlem pro všechny nešvary, které se v zemi rozšířily od doby před 30 lety. Tak v okamžiku, kdy se rozlily proudy uprchlíků z Rwandy přes Bukavu, městská správa jakoby se „úplně ztratila“. Politická hierarchie začala vyvíjet činnost až „začalo téci do bot“ a působila jako „sup na mršíně“. Plenitelé a šmelináři se pokoušeli těžít z tragické situace uprchlíků a ze všeobecného zmatku ve městě.

Dále pranýřoval arcibiskup spolupráci zairských vojáků s rwandskými bandity. Vojáci „pronajímali“ členům band dokonce uniformy, aby tito mohli zabavovat auta uprchlíků nebo provádět drancování.

**Vážení bratři a sestry,**

**obrátili se na nás chorvatští přátelé, pracovníci rodinného centra ve Slavanském Brodu. Vzhledem k stále nepříznivé situaci, která v této těžce zkoušené zemi trvá už tak dlouho, potřebují naši pomoc. Prosí o pleny, sušené mléko a cukr pro chorvatské maminky a děti. Máme možnost nakoupit vše požadované za velkoobchodní ceny přímo u výrobců, kteří nám už několikrát vyšli maximálně vstříc. Proto prosíme, abyste sami uvedené věci nekupovali, ale poslali svůj příspěvek na účet „Farní Charita Beroun, Seydlovo nám. 24, 266 01 Beroun“ u Komerční banky Beroun, č.ú. 12634-131/0100. Variab. symbol 1994, konst. symbol 379.**

**PŘÍLIŠ MÁLO SE ROZLIŠUJE MEZI AGRESORY A OBĚTMI**

Evropa ve svých dosavadních snahách o řešení otázky v Bosně-Hercegovině příliš málo rozlišovala mezi agresory a oběťmi. Prohlásil to vatikánský kardinál, státní sekretář Angelo Sodano v úterý při setkání na nejvyšší úrovni KBSE v Budapešti. Humanitární akce a zásahy mezinárodních ozbrojených sil sotva zmírnily utrpení. Neexistuje ale „žádné konečné řešení pro balkánský konflikt kromě toho, které uvede do souladu legitimní a konkrétní práva obyvatel navzájem“, podtrhl kardinál Sodano a ptal se: „Může zůstat někdo neutrálním tvář v tvář systematickému porušování většiny základních práv lidí a národnosti?“

Papež ho požádal, řekl Sodano, aby delegátům KBSE vyjádřil velkou starost ohledně násilí a krutostí, které se v Bosně-Hercegovině provádějí. Jan Pavel II. doufá, že dojde k uskutečnění důležitých rozhodnutí pro ukončení bojů. „Právo musí být jediným základem, aby se odstranily roztržky,“ řekl kardinál státní sekretář státního papeže delegátům KBSE.

**„Svatá povinnost  
vyhnat válku“**

Drama v Bosně je, jak řekl Sodano, bezpochyby pro celou Evropu „pokořením“. Kardinál státní sekretář se připojil k apelu ostatních delegátů konference na „svědomí těch, kdo vedou válku, zvláště srbských vůdců v Bosně“. „Je čas, aby se překročilo na cestě dialogu.“ Sodano řekl doslova: „My všichni máme svatou povinnost: vyhnat válku z Evropy.“ Evropa má v rukou nástroje a návody, jak řešit konflikty a kladně vyřešit politické, hospodářské a kulturní vztahy.

**Náboženská svoboda  
opět v nebezpečí**

Náboženská svoboda ve střední a východní Evropě od konce totalit výrazně vzrostla. Svátý stolec ale sleduje s obavami současné proudy, které chtějí zase převést pod kontrolu život společnosti věřících a utlačovat osobní oblast, prohlásil Sodano. Některé západní demokracie prosazují opět sekularizaci a sám o sobě dobrý princip oddělení církve od státu jako prostředek, jak všeobecně odsunout na stranu náboženské pravdy a etické zásady.

Existují dokonce země, v nichž společenství věřících nejsou ještě právně uznána - „a to v Evropě, v členských zemích KBSE“, stěžoval si Sodano, aniž by tyto státy jmenoval.

Kritizoval také skutečnost, že v mnohých zemích východní Evropy nebyl dosud církvi navrácen komunisty zabavený majetek. Navrácení je otázkou spravedlnosti. V současnosti máme pocit, že úředníci, kteří se tím zabývají, se snaží věc spíše brzdit než řešit.

**Problém menšin  
řešit jenom dialogem**

Kontinent - řekl Sodano - potřebuje nutně ženy a muže, „kteří se umí sami orientovat“. Věřící jsou nositeli zkušeností a hodnot, které slouží opravdu budoucnosti společnosti. Tvářív v tvář nacionalismu, strachu z cizinců a netoleranci ať si jsou církve vědomy své povinnosti upozornit každého na to, že nutné integrace různých skupin společnosti se může dosáhnout „nikoliv vyloučením, násilím, změnou hranic nebo vyhnáním. Dá se toho dosáhnout jenom dialogem,“ zdůraznil Sodano na konferenci KBSE.

Dvoudenního setkání na nejvyšší úrovni v Budapešti se zúčastnili šéfové států a vlád z 53 zemí. Delegation Svátého stolce - vedená kardinálem státním sekretářem Sodanem - se skládala z dvanácti členů, mezi nimi vatikánský „ministr zahraničí“ J. L. Tauran a vídeňský politolog univ. prof. Dr. Heinrich Schneider.

**Žádné prohlášení OSZE  
k Bosně**

Mnozí účastníci byli zklamáni, že konference - na základě protestu Ruska - nepřijala žádné prohlášení k Bosně. Setkání na nejvyšší úrovni se vyznačovalo rostoucím napětím mezi Ruskem a USA popř. NATO. Bylo rozhodnuto o přejmenování KBSE na „Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě“ (OBSE). V oblasti zabránění konfliktů a udržení míru má dostat OBSE více možností. OBSE má při zábraně konfliktů v Evropě mít přednost před UNO. Má prý spolu uvědomit bezpečnostní radu UNO. Je plánováno vyslání mnohonárodních mírových jednotek OBSE do krizové oblasti Náhorního Karabachu. Také se mají vyvinout opatření ke kontrole zbrojení.

**Kontrolovat armády  
a tajné služby**

Zvláštní význam pro zachování lidských práv se přisuzuje při budapeštském vrcholném setkání schválenému kodexu chování při nasazení státní moci ve vnitrostátních konfliktech. Kodex, přijatý všemi 53 státy, zakazuje zvláště nasazení ozbrojeného násilí proti pokojným demonstrantům nebo proti menšinám. Zdůrazňuje se také nutnost demokratické kontroly ozbrojených sil, tajných služeb a policie.

*Kathpress*

## NADĚJE PRO CÍRKEV V SEVERNÍ KOREJI

*Mnichov:* Novou nadějí pro těžce zkoušenou katolickou církev severní Koreje vidí arciopat misijních benediktinů ze St. Ottilien, Notker Wolf. V průběhu současného otevření je možná pomoc pro malý počet katolíků v zemi, řekl opat v mnichovském tiskovém klubu. Navštívil spolu se sedmi ostatními představenými misijních benediktinů severní Koreu, aby si udělal obraz o situaci v zemi. Wolf zdůraznil, že země se snaží o mezinárodní uznání. Arciopat se proto snaží zasadit se u vatikánského státního sekretariátu o to, aby byly nalezeny „cesty z uzavřené ulice“ v současném vztahu mezi Vatikánem a Pjŏngjangu.

### V severní Koreji už není ani jediný kněz

V severní Koreji žije podle oficiálních údajů 3.000 katolíků, z toho prý 800 praktikuje svoji víru. Před korejskou válkou byl uváděn počet katolí-

ků 50.000 - 60.000. Neoficiální zdroj uvádějí dnešní počet okolo 10.000. Pro katolíky už není ani jediný kněz. Namísto nich vedou církevní společenství laici. Křty udělují laici. V neděli se shromažďují věřící k bohoslužbám slova. Při návštěvách kněží ze zahraničí se konsekrují hostie, které se podávají při slavnostech přijímání. Církev se smí podle Wolfových vyjádření „plně a zcela přiznávat k papěži.“ Podzemní církev neexistuje. V hlavním městě Pjŏngjangu byly prý postaveny dva kostely se státním příspěvkem, aby se ukázalo, že svoboda náboženství je zaručena.

### Pomoc zvnějška je možná

Podle zkušeností arciopata je teď možné dodávat zvenčí do Koreje peněžní dary pro církev. Také dovozu teologické literatury a liturgického nádobí úřady nebrání. Kněží ze zahraničí mohou při svých návštěvách bez překážek sloužit mši svatou. V bu-

doucnosti mají být oživeny také církevní sociální projekty, oznámil Wolf. Z jižní Koreje by mohl být „ihned“ otevřen jeden klášter na severu, kdyby úřady daly k tomu svolení.

Misijní benediktini ze St. Ottilien byli činní v Koreji od roku 1909. Z počátku ve školství, později v územní duchovní správě. Jejich severokorejské opatství Tokwon bylo po komunistickém převzetí moci roku 1949 zrušeno. Dvanáct řeholníků přitom přišlo o život, dalších 17 zemřelo potom v táborech. Na konci roku 1953 mohli ti zatčení, kteří přežili, opustit zemi. Klášterní komplex ještě stojí a hostí dnes zemědělskou fakultu. Kostel byl zbourán.

Kongregace benediktinů ze St. Ottilien je světově známá misijní prací. Ke skupině, která navštívila severní Koreu, patří opat i řádoví představení z Evropy, Afriky a jižní Ameriky.

*Kathpress*

## UKRAJINA: OSLAVÍ 400 LET DOHODY (UNIE) Z BRESTU

Lvov: Ukrajinská katolická církev oslaví v letech 1995 a 1996 čtenými akcemi 400leté jubileum dohody z Brestu-Litevského a 350leté výročí dohody z Užhorodu.

Dohodou z Brestu se v letech 1595-1596 připojili běloruští a ukrajínští křesťané byzantského obřadu v tehdejší polsko-litevské dvojrepublice k Římu. Užhorodskou unii přijali 1646 Rusíni a Slováci v tehdejších habsburských Horních Uhrách církevní společenství s Římem. „Unie“ částí pravoslavných církví ve východní Evropě s Římem vyvolává dodnes konflikty v ekumenických vztazích mezi katolickou a pravoslavnou církví. Za komunistického režimu byly unionované církve buďto zakázány a násilně rozpuštěny nebo vystaveny silným represím. Po „převratu“ vy-

stoupily znovu z podzemí a rozvíjí nový život.

Stálý biskupský synod unionistických Ukrajinců se usnesl na svém posledním zasedání ve Lvově, využít jubilejí pro informační a tvůrčí ofenzivu o ukrajinské katolické církvi, která objasní význam výsledků z Brestu a Užhorodu pro dějiny církve a národa na Ukrajině. Konference uvnitř země a v zahraničí se budou zabývat otázkami spojenými s Unii. Vrcholem oslav má být „patriarchální synod“ ukrajinské katolické církve 1996.

### Odstranit „stereotypy“

Institut pro církevní dějiny ve Lvově poskytne na Ukrajině v příštích letech 18denní akce v různých městech země. Cílem je, informovat věřící a všechny zájemce o historickém záku-

lisí Unie, jejím proměnlivém osudu a jejím dnešním významu a poskytnout možnost k diskusi. Přitom se mají překonat vědecké a náboženské „stereotypy“ o Uniitech, které poznamenávají dodnes konflikty mezi katolíky a pravoslavnými.

V ohlášení oslav se praví, že Unie je „druhou nejvýznamnější církevní událostí v této oblasti“ po pokřesťanštění Kijevské Rusi. Vedením příprav jubilejních oslav byl pověřen svätící biskup arcidiecéze Lvov, Vasyl Medvit. Také byly vyzvány, aby vytvořily výbory, které by spolupracovaly na přípravách patriarchálního synodu 1996. Práci těchto výborů bude koordinovat svätící biskup Julian Gbur (Přemyšl).

## MALÝ SLOVNÍK „NOVÉHO VĚKU“

Na tomto místě systematicky vysvětlujeme obsah některých pojmů, s nimiž můžete přijít do styku v rámci propagace sektářského hnutí Nový věk („New Age“), které se naplno rozběhlo i v našich sdělovacích prostředcích. Slova označená v textu \*/ jsou v tomto slovníku postupně vysvětlována.

### NOVÁ CÍRKEV

M. Fergusonová, hlavní ideoložka hnutí New Age, počítá k „církevním otcům“ tohoto hnutí Emanuela

Swedenborga (1688-1772). Byl to syn protestantského biskupa a přírodovědec s legendární aureolou. V roce 1745 opustil vědeckou dráhu a tvrdil, že se mu zjevil Kristus, který mu údajně dal pověření k autorizovanému výkladu bible. V řadě spisů se pokusil Swedenborg o tzv. Nové zjevení. Tvrdí, že viděl nebe i peklo a hovořil s duchy a anděly. Jeho spisy ovlivnily m. j. Goetha (Faust), Helenu Kellera, Arnolda Schönberga a nejnověji New Age. Swedenborgem začínají dějiny novodobého \*/okultismu. Podle Fergusonové se Swedenbergovi podařilo vyloučit z bible všechno, co by mohlo

být na překážku hnutí New Age a jeho vidění nového světa. Jedná se především o místa, která učí o nezbytnosti milosti pro ospravedlnění člověka. Listy sv. Pavla prý patří jedině mezi apokryfy. Ačkoliv Swedenborg sám žádnou církev nezaložil, protože očekával bezprostředně „nový Jeruzalém“, začaly již v minulém století vznikat církve tohoto jména. Dnes jsou roztroušeny po celém světě. V Curychu pracuje nakladatelství Swedenborg. Máme tak před sebou další doklad o neslučitelnosti křesťanství a New Age, s nímž koketují i někteří katoličtí teologové.

## „ŽEŇ JE SICE HOJNÁ, ALE DĚLNÍKŮ MÁLO...“

Z dopisu našeho misionáře v Alma-Atě, P. Aleše Zlámala OFM olomouckému arcibiskupovi Mons. Graubnerovi se dovídáme, že z olomoucké arcidiecéze tam pracují už čtyři lidé: Kromě P. Aleše (z Bařic, těšetická farnost) sestry Zdislava ze Žalkovic (magistra novickek), Michaela ze Starého Města a Anička Bublíková z Veselí n. M. Navíc jim přišel na pomoc jeden polský kněz.

To ovšem zdaleka nestačí na tolik úkolů, na tolik věřících a hledajících nevěřících, kteří jsou v Alma-Atě, milionovém městě a v jeho okolí. Na prvním snímku vidíte pestrost účastníků bohoslužeb - kromě Rusů, Arménů, Poláků i černí studenti z Afriky. Mše sv. se slouží v několika jazycích. Hlavní mše je ruská.

Příprava na křest a biřmování přináší už první plody. Padesáti biřmovancům přijel udělit tuto svátost biskup Jan Jezga. Sídlí v Karakandě a jeho diecéze hraničí až s Persií. Oba další snímky jsou právě z průběhu této velké rodinné slavnosti alma-atského společenství. Každého biřmovance nakonec biskup obejmě. Na obrázku vidíte, jak objal sedmdesátiletou stařenku (biřmovanců podobného věku bylo několik). Před slavností biřmování ukončili kněží a sestry exercicie, které jim z Irska přijeli dát Otec Emanuel a Jim (na třetím snímku).

Na obrázku z biřmování v pozadí stojí arcibiskup Marian Oleš, papežský nuncijs. „Předtím působil v mohamedánských státech Středního východu“, píše P. Aleš. „Ministerstvo zahraničí si ho z letiště odvezlo do hotelu, kde jsou ostatní diplomaté. Auto nemá, tak ho vozíme naší škodovkou.“

Chce koupit nějakou chalupu jako rezidenci a auto. K nám jezdí moc rád. Měl u nás i mši sv. Přivezl si i prádlo, chodí k nám do ambulance, protože mu „hapruje“ srdce a zpočátku i žaludek. V těchto dnech bude předávat pověřovací listiny zdejší vládě a později pojedě do Kirkizska a Uzbekistanu. Pro nás a naše věřící je velkou posilou a záštitou u vlády.

Setkal se též se zdejším pravoslavným patriarchou.

Řekl nám: „Sv. otec by mne sem neposlal, kdybyste zde dobře nepracovali. Vidím, že přichází jaro do této země“.

Nuncijs si prohlédl maketu nového kostela, který tu chceme postavit. Má to být trojlodní bazilika benediktinského typu. Povzbudil nás. Kdožví, zda to nakonec nebude jeho kostel?!

Co tomu říkáte, kdyby tak někomu z čtenářů Světla napadlo:

„...dělníků je málo... Není to Boží volání, které patří mně?“

J. V.

## PERLA MORAVY - BLAHOSLAVENÝ JAN SARKANDER

### 7. část

#### **Neučíme se pro školu, ale pro život. (Non scholae, sed vitae discimus.)**

V Sarkandrově době se na školách věnovala největší péče latině. Je to jazyk mrtvý, ale dokonalý. Jeho studiem se učili a doposud učí žáci správně myslet, přesně se vyjadřovat a vyjadřovat se i krásně. Neboť jakkoli mnoho záleží na tom, co kdo praví, tak nejednou více záleží na tom, jak to kdo řekne. Sdělená pravda nás více zaujme, jestliže se nám její sdělení líbí. Živé slovo nás více zaujme. Je nejběžnějším prostředkem, jímž se člověk projevuje. Sám Spasitel zjevil převážnou část svatých skutečností právě živým slovem. Doprovázel je ovšem „světelnými obrazy“ svých skutků.

Jezuitští žáci byli vedeni nejen k tomu, aby dovedli poznanou pravdu pěkně vyjádřit, ale i k tomu, aby dovedli podle pravdy žít. Pracovní den začínával u jezuitů velmi záhy mší svatou. Vyučování začínalo již o půl sedmé hodině a trvalo jen dvě a půl hodiny. Odpolední, stejně dlouhé vyučování, začínalo o jedné hodině. Kromě přednášek a soukromého stu-

dia se žáci zdokonalovali studijními rozhovory mezi sebou, disputacemi, řečnickými cvičeními a pořádáním divadel ať už venku na dvoře nebo i v kostele, někdy v biskupském paláci.

Hlavní prázdniny nebývaly delší než jeden měsíc. Více volna však bývalo během studijního roku, takže studenti měli možnost probíranou látku skutečně prožít. Neučilo se nakvap.

Vyspělí žáci byli po několika letech zapsáni do matriky některé univerzity nebo akademie. To bývalo spojeno s veselou studentskou slavností, zvanou beánie. Zapisování studenti si při ní museli vytrpět lečjakou taškařinu.

Osmého června roku 1597 se také své beánii podrobil Jan Sarkander. Byl zapsán do matriky olomoucké akademie. Spolu s ním bylo přijato na vysoké studium ještě 21 beánů (z toho 9 Slezanů, 4 Poláci, 2 Uhři a 2 Němci). Všech žáků bylo tou dobou u jezuitů v Olomouci asi 600. Na tehdejší poměry to byl slušný počet. Studium a soužití žáků z různých národů jen více rozšiřovalo jejich duševní obzory.

Jak studoval Jan Sarkander a jaké

bylo jeho chování? Nemáme o tom žádné podrobnější doklady. Víme ale, že se z něho stal přesvědčený kněz a že dobojoval dobrý boj. Tato velikost, kterou - žel - povrchní a tělesný člověk nechápe, nespadne nikomu do klína. Bývá výsledkem tisícíročných poctivě udělaných maličkostí. V pořádné stavbě nelze bez zlých následků vynechat kus zdiva. V složitém stroji musí být každá součástka spolehlivá a na svém místě. Náš organismus se vyvíjí tím zdravěji, čím spořádanější je každá jeho buňka.

Duch Jana Sarkandra vydržel velký nápor různých názorů, mínění a nepřátelství. Asi by neobstál, kdyby jeho charakter nestál na pevných, hlubokých, poctivých základech. Tyto základy si člověk hloubí a buduje ve svém srdci a ve své povaze v mládí. Mladý student Jan Sarkander jistě nešidil základy svého vzdělání a své sebevýchovy. Ztratil na studiích své mládí? Anebo v něm vyzískal hodnoty pro celý život?

Právem říká naše lidová moudrost: Čemu se v mládí naučíš, ve stáří jako bys našel. A nejen ve stáří.

Mons. E. Pepřík

**SVĚTLO - týdeník Matice cyrilometodějské. S církevním schválením vydává a tiskne Matice cyrilometodějská v Olomouci v nakladatelství Matice cyrilometodějská s.r.o. Olomouc. Šéfredaktor Josef Vlček. Adresa redakce a administrace: Dolní nám. 24, 771 00 Olomouc; telefon a fax 068/52 228 03. Podávání novinových zásilek povoleno Oblastní správou pošt v Ostravě č.j. 2363/93-P/1 ze dne 23. 8. 1993. Objednávky vyřizuje administrace týdeníku. Administrace pro Slovenskou republiku: Agentúra Lux, r. k. farský úrad, Kláštorne nám. 11, 901 01 Malacky, telefon 0703/723097.**

Prohlášení redakce: U článků o tzv. soukromých zjeveních, k nimž se doposud církevní autorita nevyjádřila (jako Litmanová, Medjugorje aj.) se podřizujeme konečnému úsudku církve.